

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/I

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SCODENECK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

SLOVENEC

stane v dnevni prodaji

samo 1 dinar

Obširna nedeljska številka z
ilustrirano prilogo stane

samo 2 dinarja

Vsak
Slovenec mora imeti »Slovenca!«

Dva ekstrema

Pretiran nacionalizem, ki ga je Cerkev ponovno odsodila kot zmoto, je v notranji politiki znova utemeljil staro pogansko nazirjanje o državi, po katerem je človek radi države in ne država radi človeka. Narod, oziroma država, ki nadom pravno predstavlja, je temu nauku vse — začetek prava in dolnosti, absolutno bitje in najvišja stvar ali kakor pravi Hegel »pričujoči bog.«

Nedavno je jugoslovanski zunanj minister dr. Marinković v Zenevi pred zborom narodov izrekil in ugotovil veliko resnico, da je pretiran nacionalizem tisti krivec, ki zapleta narode v vojno. In to je polna resnica, kajti v zunanj politiki zahteva pretiran nacionalizem prvenstvenost lastne rase pred vsemi drugimi narodi, eksplizivnost državnih meja in nadvajanje nad sosedi, ki jih zaničuje in smatra za manjvredne.

Politika pretiranega nacionalizma se je pred svetovno vojno posebila v cesarski Nemčiji, ki je s svojo mogočno kraljevo »Deutschland über alles«, takoj česa šarila, da je končno prišlo vse nad Nemčijo.

Toda katastrofa Nemčije ni bila dovolj svarilen zaled. Kmalu po vojni so pri drugih narodih vstala enaka stremljenja, ki so pod geslom fašizma pricela voditi isto politiko omnipotence in imperializma. Zadnje volitve v Nemčiji, ki so ponesle takoli znogno skrajnem nacionalizmu, so pokazale, da niti v Nemčiji predvojni duh pretiranega nacionalizma ni izumrl. Stévilo takih, ki so za fašistične metode v notranji politiki, je izredno narastlo. Preko tisočih zborovanj nemških nacionalistov se razlega dan za dan bojna pesem: »Sieg-reich wollen wir Frankreich schlagen« (Zmagoslavno hočemo pobiti Francijo). In da prejene vseke iluzije dobromislečih, je eden voditelj načionalističnega pokreta, Paul J. Göbbels, na dan volitev izjavil dopisniku »Popolo d'Italia«: »Naš cilj je uničenje Youngovega načrta in verzajskih pogodb, z vsemi njenimi posledicami. Mi željno priznajemo, da nam bo mogoče s smotreno zavezniško politiko s sovražniki Francije v kratkem preobraziti obliko Evrope.« Ali niso to pristni nasledniki istih politikov, ki so pod bedastim geslom: »Gott strafe England!« hoteli anekтирati belgijsko, francosko in poljsko zemljo!

Pretiran nacionalizem obožuje narod in državo — boljševizem, ki je drug ekstreem novodobne družbe, pa postavlja en razred za neomejenega gospodarja človeške družbe. V marsičem pa se obe ti skrajnosti dotikata. Tudi boljševizem proglaša vsemogčnost države, kateri dodaja še nauk o absolutni enakosti vseh ljudi. Da doseže razredno državo, ruši vse stare kulturne temelje, na katerih je sponela prejšnja družba: Cerkev, država in stranke. Danes ima edina komunistična partija v Rusiji izključen monopol na celti: produkcijo in trgovino, šolo in vso vzgojo, tisk in znanost — vse vodi in kontrolira država. Tudi boljševizem se vtika in ruši osnovno celico človeške družbe: družino. Ime »družina« je sploh izbrisano iz njegovega besednjaka, mesto tega je prišel naziv »medebojni odnos občin spolov.« Pri spoštni kolektivizaciji naj tudi starši ne bodo drugega kot »produkcijsko sredstvo«, mehanizem v službi razreda. Sovjetska zakonodaja je odpravila neodločljivost in enotnost zakona in proglašila otroka za »državni objekt.« Kmečki narod se po svojem naravnem, zdarem instinktu že drži do 84% v naravnih mejah, medtem ko kulturni položaj delavstva strašno pada in kaže rastoči moralni propad in razvoj v seksualni materializem.

Ob teh rastočih nevarnostih, ki ženejo človeško družbo v propast, se bo vsakdo vprašal: kaj dela Cerkev? Tudi ona, ki je čuvanje večne božje resnice, zbirajo svoje sile. Njeno gesto za XX. stoletje je kraljestvo Kristusovo na zemlji, v katerem naj vladajo socialna pravičnost in ljubezen. Močno je vse katoličke narode zajelo liturgično in evharistično gibanje. Moderno dušno pastirstvo sega po najboljših sredstvih in se specializira po članovih. Položeni so temelji za katoličko akcijo, ki bo nositeljica bodočega dela za neumirjoče duše po religioznom preporodu posameznika in družbe. Sistematično proučevanje vseh vprašanj po glabljaju katoličko ideologijo. Papeživo je osvobojeno in se uspešno bori proti fašističnemu oboževanju države. Proti fašističnemu zasušenju individua

Vsa Europa želi miru

Senzacionalna izjava Brianda

Zeneva, 1. okt. ff. Dobro poučeni internacionalni politiki, ki se nahajajo tu, pravijo, da opažajo v zadnjih dneh močne miroljubne tendence od strani Italije. Italijanska industrija zelo vpliva na vodstvo fašistične politike, da bi se italijske aspiracije na vsak način zasledovali in dosegli mirnim potom. V gotovem delu italijskega tiska, kjer ima industrija še vpliv, se piše čedalje bolj v miroljubnem tonu in se zlasti poudarja važnost dela Društva narodov, o katerem je do sedaj fašistični tisk pisal v precej prezirljivem in omalovjučenem tonu. Sledi teh miroljubnih tendenc je Milan in znani »Corriere della Sera«: je te dni presečil mednarodni svet s člankom, v katerem govori o nujni potrebi, da se svet izognе pogubonosni vojni in da se države lojalno zedinijo na razorozitev, o kateri bo prihodnje leto razpravljala konferenca Društva narodov za splošno razorozitev. Indirektno je s tem rečeno, da naj merodajni rezim pride s Francijo do sporazuma, ker je vojnopravno razorozitveni paket med Francijo in Italijo neobhoden pogoj, da se sploh more začeti govoriti o splošni razorozitvi, boljše rečeno o redukciji oborozitve evropskih držav.

Zelo se je v Zenevi tudi opazil razgovor med Briandom in nemškim ministrom za zunanje zadeve dr. Curtiuom. Briand, ki s Curtiuom ni tako intimno znan, kakor z rajnimi Stresemannom, kateremu je popolnoma zaupal, na tem sestanku ni govoril niti o poljskem koridorju niti o izpraznitvi saarskega ozemlja, pač pa je bila vsebina razgovora s Curtiuom kljub temu zelo važnega značaja. Obravnava sta namreč finančne probleme, in sicer Nemčija zelo potrebuje francoskega kredita, da ureši program finančnih reform, ki ga je ravno kar izdelal kabinet dr. Brüninga. Pa tudi za omiljenje brezposelnosti mora Nemčija dobiti inozemsko posojilo, da začne javna dela. Nemčija je danes v takem neugodnem finančnem položaju, da neob-

hodno potrebuje za svojo sanacijo francoskega kredita oziroma pomoči Francije, da dobi denar pri mednarodni banki v Bazlu.

Razume se, da je Briand Curtiuosa opozoril, da je finančna pomoc Francije za Nemčijo bistveno odvisna od lega, kakšen bo zunanjopolitični kurz Nemčije v bodočnosti. Curtius je svojemu francoskemu tovarišu v tem oziru dal, kakor zatrjujejo, popolnoma pomirjujoče izjave. Nemške demokratične stranke bodo raje pospole po najbolj energičnem sledstvu, kar so do dopustile, da bi se nemški fašizem razselil v faktor, ki bi v resnicu ogrožal mirni razvoj Nemčije in lojalno usmerjenost njene zunajne politike.

Nič manj pa se ni opazil sestanek dr. Curtiuosa s češkim ministrom za zunanje zadeve dr. Benešom. Dr. Curtius je opozoril dr. Beneša, da bi protinemške demonstracije v Pragi mogle služiti hitlerjevcem za dobrodošel povod, da nemške mase napuhajo proti Češkoslovaški, in računačo z nacionalističnimi instinkti, delajo težave nemški vladni, ki si prizadeva ne samo, da ohrani dobre odnose s Češkoslovaško, nego da jih tudi poglobi. Beneš je nemškemu zunanjemu ministru podal podobne izjave, kakor jih je podal nemški minister Briand, da je namreč izključeno, da bi češkoslovaška vlada klonila pred fašizmom in da se demokratična češkoslovaška republika ne bo dala motiti v svoji vseskoci miroljubni in lojalni zunanje politiki niti od fašistične reakcije niti od katerikoli druge ekstremne struje. Je pa dr. Beneš tudi opozoril dr. Curtiuosa, da je ohranitev in poglobitev prijateljskih odnosa med Nemčijo in Češkoslovaško odvisna od nadaljnega razvoja nemške zunanje politike. Ako ostane nemška politika na liniji pokojnega Stresemanna, se ni batiti, da bi nedogovorni elementi mogli motiti linije češkoslovaške zunanje politike, ki s prijateljstvom Nemčije

in gospodarskim sodelovanjem z njo zelo močno računa.

Zeneva, 1. okt. d. Journal de Geneve prinaša intervju francoskega ministra za zun. zadeve, ki bo radi svoje originalnosti zbulil senzacijo po celi Evropi. Medtem ko se iz vseh izjav njegovega šefa Tardieu-ja sliši ostreji ton v pogledu francosko-nemških odnosa, ki so se vsled zmage nemških fašistov gotovo poslabšale, Briand v patrijarhalični pozici daje odvezo Hitlerju in Treviranusu: »Jaz razumem, kako je prislo po tega položaja v Nemčiji, ki se nahaja v tragičnem gospodarskem položaju. Naša naloga mora biti, da Nemčiji, ki je na tem, da preboli največjo gospodarsko krizo, pomagamo, ne pa da bi jo še bolj naciči. Ponizana Nemčija bo stalna nevarnost za evropski mir. Kot smo svoje dni rešili Avstrijo pred pogibeljo s tem, da smo ji iz Zeneve prišli na pomoč, tako bomo morali iti k Nemčiji s srcem sočutnega zdravnika. Hitlerjeva zmaga je zame znamenje, da moramo priti Nemčiji na pomoč.«

Ravnokrat se je izrazil tudi o Treviranusu, kateremu se gotovo ni nikdar sanjalo, da bo Briandu našel takoj slovitega zagovornika: »Treviranusa dolžijo, da je govoril proti miru, da je grozil, da je napovedal boj proti mirovnim pogodbam. Zakaj nam časopisi pa ne povejo tudi tega, da je Treviranus reklo, da hoče vpostaviti veliko ponsno Nemčijo ne z orožjem v rokah, ampak na miroljuben način?«

Slednjič se je Briand obrnil proti »gotovim krogom velike železne industrije, ki imajo interes na tem, da vzdržijo bojno razpoloženje v Evropi in ki tudi ne štedijo z denarjem za dragoceno propagando po časopisih proti panevropskemu mirovnemu poketu. Peresa, s katerim so napisani članki proti moji zamisli o Panevropi, so narejena iz istega jekla, iz katerega bodo vlti topovi in izdelane granate.«

Dunajski listi komentirajo novo austrijsko vlado

Dunaj, 1. okt. as. Kabinet Vaugoin-Seipel-Starhemberg se v vsej Avstriji smatra za senzacionalno presenečenje, ker se je spremsti dr. Seipl posrečilo storiti fronto proti marksizmu s tem, da je bil sprejet v kabinet vedeti Heimwehra, knez Starhemberg. Krščansko-socialna »Reichspost« že izjavlja, da ne gre za krščansko-socialno strankarsko ministvrstvo in za noben manjšinski kabinet, temveč za vlado najaktivnejših domoljubnih sil. Liberalni listi pa govorijo o kabinetu razkoka, »Neue Freie Presse« opozarja na prejšnje zvezne notranje ministra, kneza Starhemberga, Hitlerjem in posebno na mladost ob teh novih heimwehrovskih ministrov Starhemberga in Hieberja, ki sta stara komaj 31 odnosno 36 let. Potreben je zavzeti statično hladnega čakanja. »Wiener Neueste Nachrichten« pa propagira meščanski blok sredine in napovedujejo, da se bo vrnil Schober. »Arbeiter Zeitung« govorja odločno proti Starhembergu, ki je bil aktivno udeležen pri Hitlerjevem puču ter je bil tudi v kazenski preiskavi radi tihotapljenja orožja, sedaj pa kot notranji minister razpolaga s politico in orožništvom in je s tem prišel pod kontrolo

heimwehrovskega fašizma. Organ Landbunda »Extrablatt« piše, da je sramota, da se razpisujejo volitve pod geslom Strafella. Narodno-socialistična »Deutschösterreichische Tagesszeitung« vidi narodno nevarnost v tem, da je prevzel zunanje ministrstvo dr. Seipelu. Komunistična »Rote Fahne« izjavlja, da se je s sestavo nove vlade popolnoma zraspel fašistični aparat s fašističnimi terorskimi tolipami. Splošno se je opazilo, da je zvezni predsednik Miklas v svojem poslovilnem pismu, ki ga je pisal dr. Schobru, naglašal ustavno poslovanje bivše Schoberje vlade.

Vrstijo pa se sedaj že tudi zanimive izjave voditeljev strank. Bivši načelnik Velenemec in bivši trgovinski minister dr. Schürl izjavlja, da z novo vlado dobiva vedno več netiva nevarnost diktatorske, desperatske in katastrofalne politike. Voditelj socialnih demokratov Otto Bauer je rekel na nekem shodu, da mislijo aristokrati sedaj, ko se madjarski grofi pripravljajo za obnovitev habsburškega cesarstva in ko hackenkreuzlerska povodenje ogroža nemško republiko, da je prišel v njihov čas.

Mussolini obeta Italiji lepše dni

Milan, 1. okt. as. V zgodovinski dvorani beneške palače v Rimu je imel danes Mussolini pri otvoritvi jesenskega zasedanja narodnega sveta korporacij kot vrhovnega gospodarskega organa sedanega režima govor o gospodarski krizi. Izjavil je, da je kriza že dosegla svoj vrhunec, če ne bo nobenih nepredvidenih nesrečnih dogodkov, kakor n. pr. vojna, nakar je dostavljal, da je Italija storila vse, kar je mogoče, in bo storila, da to prepreči. Ce tuji vplivi ne bodo ovirali razvoja, je Italija že preživel noc in se bliža jutranja zarja ter bodo

prišli boljši časi. Seveda bo fašistični režim ukrenil vse potrebljne in zadostne korake, da se bo po možnosti skrajšala perioda preskušnje. Fašistični režim je prepričan, da bo prestal tudi to težko preskušnjo, kakor je prestal že druge. Ob razvoju gospodarske krize fašistična vlada nilena, temveč posega povsod vmes, kjer gre za kolektivne interese. Pri tem se je skliceval na razne reševalne in podporne akcije vlade na korist tržaškega pristanišča, marmorske in bombažne industrije ter raznih bank v Primorju.

Antifašisti snubijo katoliško akcijo

Rim, 1. okt. ff. Proces proti anarhistu de Rosa v Bruslju (mož je bil obsojen na pet let) je zaradi poskušenega atentata na italijskega prestolonaslednika je zaradi izjav posameznih prič iz italijskih emigrantskih krogov zelo razburil fašistično Italijo, kakor smo že poročali.

Med pričami pa je bil tudi nek katoličan, ki se je izrazil o fašizmu in o italijskih kraljevih hiši v imenu italijskih katoličanov, rekoč, da so tudi italijski katolički nasprotniki nasilniki fašističnega režima.

Ta stvar je zaradi osebnega položaja dotedne priče rodila neprjetne posledice predvsem za katoliško akcijo v Italiji. Fašizem je namreč baje, že delj časa informiran, da je tako zavzema antifašistična emigracija v Parizu poskušala priti v stik s katoliško organizacijo v Italiji, katera naj bi vplivala na don Sturzo in na po-

postavlja svobodo otrok božjih. Predvsem pa je mladina, ki je nositeljica religiozne obnove in religiozne entuziazma. To niso prazne geste, ampak izmed dobrih izobiljanje najboljših — elite, ki naj prežari najširše ljudske plasti z katoliško renesanco.

Med eksremoma fašizma in boljševizma je nazor Cerkve, ki čuva tako neodjemljive pravice posameznika, kakor avtoriteto države v mejah večne moralne zakona. Zato katoličani moreno mirno živijo v bodočnosti, ker nam tudi v najhujših zmedah — in ravno v najhujših najbolj — sveti svetnik krščanske resnice.

Moč treh Roman iz leta 1955

|||||

Drzna zamisel genialnega pisatelja, ki pred naše oči pričara življenje in svet bližnje bodočnosti. Obvlada ga tehniko, ki doživlja neslutene triumfe in je izpopolnjena do skrajnosti. Sredi novih čudovitih iznajdb, ki preobrazijo svet in onemogočajo vojne, pa vstaja ljubka pojava čutečje ljubeče deklice, ki s svojo nežno romantiko še posebej os

† Alojzija Slanc

Litija, 1. okt.

Kakor blisk je šla v torek v mraku po Litiji skoro neverjetna vest, da je v ljubljanski bolnišnici umrla gospa Alojzija Slanc, soproga litijškega veleposilstnika iz veleugledne Slanteve družine. — Pred dobrim tednom je še spremila svojo hčerkko Ano na Dunaj, kjer se gospodična šola. Potem, ko je pa prišla domov, je pricela bolehati, v ponedeljek dopoldne je bila z rešilnim avtom prepeljana v ljubljansko bolnišnico, kjer je pa že v torek dopoldne umrla na posledicah paratufusa, ki ga je skoro gotovo dobila na dunajskem potovanju.

Pokojna gospa Slanteva izhaja iz stare litijške rodbine Koblerjevih, njen oče je bil dolgoletni župan litijški. V njeni mladosti se je udejstvovala v vseh litijških narodnih društvih, v poznejših letih pa je vso njen veliko skrb posvetila vzgoji svojih otrok, katere je kot globoko verna krščanska žena vzgojila v strogo krščanskem duhu. Bila je dobrotnica revnini, prav posebno pa je podpirala dobrodelna društva, bila častna članica litijškega gasilnega društva ter velika podpornica litijške podružnike cerkve.

Za plemenito pokojnico, katero je kruta smrt ugrabila v njenem 55 letu življenja, žalujejo ne samo njeni ožji sorodniki, ampak vsl oni tisoči, katerim je tako rada pomagala. Truplo te vzor-žene prepeljajo danes iz Ljubljane z avtom v njen rojstni kraj Létijo, kjer jo polože v domači hiši na mrvljaki oder. Zadnjo pot na litijško pokopališče pa nastopi v petek ob treh popoldne. — Težko prizadetim naše iskreno sožalje, njeni izmučeni duši pa mir in pokoj.

Slovo g. ministra ing. Serneca od banovine

Ljubljana, 1. oktobra.

AA. Novoimenovan minister za šume in rudnike, g. inž. Dušan Sernec, je despol v Ljubljano v torek zjutraj in je v tuktu dneva izročil pošte banke uprave vršiču dolžnosti bana, g. pomočniku bana dr. Otmarju Pirkmajerju. V sredo dopoldne se je g. minister poslovil od uradništva banske ukrave. V ta namen so se ob 10 dopoldne zbrali v banovi pisarni vsi načelniki oddelkov in šefi odsekov.

G. minister je navzočim sporočil najprej, da ga je zaupanje Njegovega Veličanstva kralja pozvalo prevzeti v kraljevski vlasti položaj ministra za šume in rudnike. Ko odлага svoje posle kot prvi ban dravske banovine je dejal g. minister, smatra, da svojo dolžnost, da izrazi svojo najtoplejšo zahvalo vsem svojim sodelavcem, ki se s svojim vestnim in nesebičnim delom v vsem obsegu upravičili njegovu visoko mnenje, izraženo že pred enim letom ob nastopu mesta bana. To leto skupnega ustvarjanja, ki je uspešnega dela mu ostane v neizbrisnem spominu in trdno je uverjen, da bo uradništvo kraljevske banske uprave tudi nadalje vztrajalo v svojem marljivem delu, usmerjenim po najvišjih intencijah Nj. Vel. kralja in deklaracijah Njegove kraljevske vlade.

Po nagovoru gospoda ministra je v imenu celokupnega uradništva kraljevske banske upr. izpogovoril g. načelnik upravnega oddelka anske uprave, dr Leon Starc, ter g. minister najprej čestital k njegovemu visokemu imenovanju. Nato je kot tolmač občutkov vsega uradništva izrazil svoje globoko obžalovanje nad njegovim odhodom. »Tresno nam je pri srcu,« je dejal govornik, »ko je prišla ura slovesa. Ako se oziramo na minuloto napornega dela, ko se je ustvarjale in gradila uprava dravske banovine, moram ugotoviti, da vsi občudujemo neumorno in uspešno delo svojega bivšega šefa, ki je bil uradništvu vedno vzoren vzpodbuda za udejstevanje v službi. Vendar ga je odlikovalo smotreno vodstvo poslov, ljubeznijsiva dobrohotnost napram vsem in vsakomur posebej ter pravična objektivnost, plemenita presoja in uvaževanje teženj uradništva. Zato bo ostal vsemu uradništvu v trajnjem in neizbrisnem spomin.« Govornik se je nato g. ministru zahvalil za njegovo v svojstvu bana vse leto svojega poslovanja uradništva izkanano naklonjenost ter podal v oddolžitev za to srečano izjavo, da bo uradništvo tudi v bodočem delovalo v smislu intencij Nj. Vel. kralja in v zmislu deklaracij visoke kraljevske vlade z vsemi svojimi močmi in po svoji najboljši volji za razvoj in prospěk kraljevske banske uprave, s tem pa v dobroruč naše ljubljene države. Končno je želeti govornik g. ministru na njegovem novem, odgovornem mestu zadovoljstvo in mnogo uspeha.

G. minister se je govorniku za njegove tople besede zahvalil ter se nato od vsakega prisotnih posebej poslovil.

Nato je g. minister opravil svoje oficijalne poslovilne posete pri raznih predstavnikih oblastev, uradov itd.

Ciganske sleparije z botri in kolli

Krško, 30. septembra.

Dobrih 14 dni so se v tukajšnji okolici potkalci cigani. V Krškem so pridobili pravcato poroko z veliko pojedino in plesom. S tem pa so le slepili javnosti, da so lahko bolj nemoteno delovali s sleparjami okoli Krškega, Vidme, Leskovec, Velike vasi in druge. Kakor smo poučeni, so osleparji marsikoga.

Pod pretevo, češ, da bi se botre, so prihajali v hiše posestnikov in jih goljufali. Ker so kotlarji in imajo tako rekoč potovalno obrt, so znali tež obrti pridružiti še svojo staro in navadno — prevaro, kar se jim je v mnogih slučajih posredilo. Znano nam je, da so tako prevarili posestnico Drovniček Frančiško iz Goleka, ki je mladiemu ciganu obljudila iti za botro. Prevarili pa so jo, da je obenem dala popraviti bakreni kotel, namesto katerega so ji postavili novega — toda le pločevino, ki so ga pobarvali! Prevaro je žena opazila šele po odhodu ciganov, je bilo že prepozno, ker jih ni bilo več niti po botro. Enako sta dva cigana opeharila sestro posestnika Glasa Mihaela iz Sremca, ki se jima je ponudila za botro — uspeh pa je bil ta, da sta odnesla bakren kotel, denar in kokoš, v zameno pa sta pustile navaden pločevinast kotel. Nič bolje se ni godilo gostilnitarji Zajc Mariči, kateri je cigar za malo popravilo ociganil za 500 Din. Druge zopet so ciganke sleparje s prekovanjem in na ta način izvabljale od njih denar.

Tem nečednim ciganskim navadam pa so načrili konec krški orožniki, ki so vsem goljulom in sleparjem pripravili zaprti celico — ostale pa pognali naprej. Res sreča, da smo se te ciganske nadlage iznebili. Tudi v bodočem si nadloge ne želimo več v naš okraju!

Pri Karlu Ruplu

Ljubljana, dne 1. okt.

Zelo prikupna navada časnikarjev je, da hočejo biti o vsaki stvari poučeni in da zato nadležujejo z zahtevam po izjavah in intervjuh vsa-kogar, ki jim more kolikaj važnega povedati. Ko smo v Ljubljani zvedeli, da priredej mladi slovenski virtuož Karel Rupel vijolinski koncert, je bilo seveda neobhodimo potrebno preskrbiti od njega intervj, zato smo v uredništvu sklenili, da ga moramo kjerkoli stakniti in naj nam kaj pove o sebi in kako se misli Ljubljancanom predstaviti. V prav vse podrobnosti našega glasbenega življenja uvedeni ljudje se sicer še spominjajo mladega gojenca konservatorija, ki je pred leti nastopil na produkcijah konservatorija. Ze tedaj so mu poznavalci glasbene umetnosti napovedovali lepo in umetniško karijero. Karel Rupel torej, ni več novinec znanje.

Iztakniti naslov Karla Rupla ni bilo lahko delo, vendar pa smo zvedeli, da stanuje v Rdeči hiši. Takoj ga je obiskal eden od nas, ki piše v »Slovenca«. Natancen studij orientacijske table pri vhodu v Rdečo hišo je bil potreben, predno se je dalo ugotoviti na katerem stopnišču in na katerem nadstropju stanuje Ruplov.

Pozvonil na vrati in pred teboj se takoj pojavi simpatičen mladenič, mirnih lepih potez, vtega srednjega stasa, pravi tip mladega lepotca.

»Rad bi govoril z g. Ruplom!«

»To sem pa jaz!«

Se nekaj besed in stvar je bila takoj urejena. Karel Rupel je še mlad in nima nam časnikarjem tako nesimpatične navade, da bi ga bilo treba dolgo prosiši za intervju. Kar takoj je bil pripravljen. Še nobenih obveznosti ni zahteval, naj pišemo samo to, kar bo njemu všeč in ne kar bo nam.

Neprisiljeno je tekel razgovor.

»Povejte mi, g. Rupel, kaj o svojih dosedanjih študijsih!«

»Sem Tržačan. Moje rojstno leto 1907. V začetku sem študiral vijolino v Glasbeni Matici v Trstu in mi je bil prvi učitelj Topič. Po prevratu sem prišel s stariši v Ljubljano. Tu sem študij nadaljeval pri Karlu Sancinu, članu Zikovega kvarteta. Pri Sancinu sem študiral skoraj dve leti in pol. Potem je šel na turnejo, jaz pa sem ostal sam brez učitelja, nato sem vstopil na ljubljanski konservatorij, kjer sem študiral pri prof. Slaizu. Na konservatoriju sem študiral 6 let in sem končal tudi v Ljubljani konservatorske študije. Potem sem odšel na Češko, kjer sem študiral v Pisku pri prof. Sevciku, slavnem vijolinskem pedagogu eno leto. Zatem sem odšel kot francoski štipendist in Pariz, kjer sem študiral pri svetovno znanem vijolinistu Jacques-u Thibaudu. Sedaj sem prišel v domovino,

odidepm pa zopet nazaj v Pariz, kjer bom še eno leto študiral kot francoski štipendist.

»Bo to Vaš prvi nastop v javnosti?«

»Nastopil sem že pred dnevi v Mariboru in Ptiju. Hotel sem namreč poprepel nastopiti v provinci, preden se predstavim v glavnem mestu. Sveda sem kot konservatorist tudi že preje nastopal v Ljubljani.«

»Pri katerem svojem učitelju pa ste največ pridobili?«

»Nedvomno pri prof. Sevciku. 11 mesecev sem tam neprestano študiral in prof. Sevcik je bil, ki mi je razkril vse skrivnosti vijolinske tehnike.«

»Je umetniška karijera Vaš življenjski cilj?«

»Odločil sem se posvetiti se v bodoče koncertnemu delovanju kot vijolinist-solist.«

»In kateri glasbeni avtorjev Vam je najbolj všeč?«

»Mozart! V Parizu sem se seznanil pri prof. Thibaudu z enim najoddilčnejših spremjevalcev pianistov, ki je spremjal Thibauda. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozartove sonate. Prav tako so moja najlepša doživetja, ko sem poslušal interpretacijo Mozarta tako slavnih vijolinistov, kot sta Thibaud in Kreisler. Tam sem se navdušil za Mozarta. Ravno ta program sem si izbral za ljubljanski koncert. Potem me zanimali, da je Thibaud znameniti vijolinkar. Imel sem srečo, da sem z njim preigral vse Mozart

Kaj pravite?

V tej rubriki Vašega cenzurnega listu je nedavno nekdo udaril po takozvanih kulturnih in kulturalnih prireditvah, ki se vrste nedeljo za nedeljo, praznik za praznikom skozi vse leto, zlasti pa v poslednjem času po lepi naši domovini. Pokazal je na tvoj kvarnost teh prireditv, ki ob koncu končev niso niti družega kot plitke veselice, kjer se nudi našemu ljudstvu, zlasti pa mladini, prilika za shajanje in veseljevanje, za plez in pisanjevanje. Izjavili moram, da mi je dolilen dopisnik govoril iz duše in podpisem njegova izvajanja z obema rokama. Vse te učetele prireditve, pa najsi bodo gasilske, sokolske ali kakih drugih društva, vse so organizirane na način, rekel bi nevaren podlagi: da je gmatni uspeh odvisen od tega, koliko se na taki prireditvi popije. Logično sledi iz tega, da si tem večji prijetljiv in podprtinski društva, eim več na njegovi prireditvi spiješ. To je fakt, ki ga nikdo ne more ovrediti. In potem se pride noticed v časopis, kjer se hvali in počasti agilno društvo in prireditelji: »Prireditve (blagovništvo brizgalne, novega gasilskega doma, telovadni nastop, 10., 15., 20. itd. letnica društva tam in tam) je izpadla nad vse pričakovanje in moralnom in gmotnom oziru. Razvila se je animirana zabava, ki je trajala v izbornem razpoloženju pozno v noč. Tako glasijo navadno la poročila o kulturnem delovanju raznih društev. Kaj pa je bilo prezzaprat vse skupaj? Pusto pisanjevanje, razuzano plesanje in pogost se ob zaključku kak prelep. Poznam društvo, ki napise že ne vabila za svojo prireditve kot zadnjo ločico sporeda: plez do zore. In točno po tem ipored održajo zadnji gostje te kulturne prireditve domov zjutraj, ko hitro drugi že k sr. mošti. Za nas podeželske igrovce pa so take prireditve še prve posebno prava siba božja. Ne glede na to, da se moramo ravnih teh prireditv udeleževati, ker bi steve izgledalo, da ignoriramo in briskiramo nesobično kulturno udeleževanje svojih rojakov, temveč moramo prispeti za vsako tombolo, za vsak srečecor, za vsako amerikansko licitacijo ne samo v domačem kraju, temveč za vse take prireditve daleč naokoli. Pri meni zlasti v letnem času ne mine teden, da ne bi prišli predstavniki dveh, treh društev z nabiralno vlogo za dobitke in prispevke. Ta davek gre pri meni letno in izskače.«

So društvo (v večjih krajih), ki izkupijo na svojih prireditvah po 5, 8, celo 10 tisoč dinarjev. V razmeroma malem okolišu izvleči tako prireditve težke tisočne iz zepov neših ljudi in kaj pravite, gospod ureduški, od kod tako visoki izkupiški? Na vstopnini ne, na saljici posti ludi ne, na brezalkoholnih pijačah, ki jih navadno na teh prireditvah nabolj, že manj, temveč na alkoholu, pieu in vinu, ki ga stotejo ob vrotem nedeljskem popoldnuvem in večeru na polovnjake, tako da zvezre že morale dolgo iskati, da najdete popolnoma trznega človeka na tej slavnosti. Za te prireditve, slavnosti, občetnice, blagoslavljanja je vedno denarja dovolj, igrovci pa kreditiraj in čakaj.

Vredenem gospod ureduški! Smemo li biti posnosi na tako kulturno življenje? Poučna predavanja, pa bila se tako zanimiva, so slab obiskano, redko posejane knjižnice ležijo kje zaprte, in minervajo meseci in leta, da ne bi naša mladina vzelata v roke kako leposločno ali poučno knjigo, pač pa je bila na vsaki veselicu v domačem kraju in v treh sosednjih forah. In to je menda dovolj!

Gospod ureduški, kam plovemo, kaj pravite?

Podeželski igrovci.

Divji prasiči postajajo katastrofa

Velika gora pri Sodražici, 30. sept.

Letos so našim kmetiškim prebivalcem divji prasiči res prava nadloga. Z več strani prihajajo vesi, da jih je na nekaterih krajih izredno mnogo. Morda so prišli iz drugih krajov ali pa so se tako zelo zaredili. Vse njive so razrite in poljski sedeži deloma uničeni deloma pa poškodovani. Prebivalstvo se trudi na vse mogoče načine, kako bi to zelo odnosno pregzano. Pritepoje se posamezni in v gručah in kamor pridejo, tam leži vse narobe po polju. Tudi oblastva se trudijo ter skušajo pomagati prebivalstvu. V ta namen izdajajo različne naredbe lovecim, kateri tudi prebivalstvu samemu, kako morajo ravnati. Po navadi mora dajti vsaka hiša v dočasnem okraju po enega gonjača. Tudi pri nas se je zadnjih zbralo mnogo lovec in gonjačev. Prišli so sicer prasičem na sled, a ni jim uspelo, da bi kaktega ustrelili. Zival menda že od daleč zavaha sovražnika. Sicer pa je splošno znano, da je lov na divje svinje zelo težaven in so redki loveci, ki kaj ustrelijo. Treba pa bo podvzeti vse ukrepe, da se to uničenje vsajomej.

Koledar

Cetrtek, 2. oktobra: Teofif.

A. P. Čehov:

Debeli in suhi

Na postaji nikolajevske železnice sta se skupala dva prijatelja: prvi debel, drugi suhi. Debeli je pravkar odkosil na postaji in mastne ustnice so se mu svetile ko zrele višnje. Od njega je udarjal duh po cheresu in fleur d'orange. Suhu je baš stopil iz vagona, bil je obložen s kovčki, svežnji in škatljami. Od njega se je širil duh po suhih svinjini in po omaki. Za njim se je prikazala suha žena z dolgim podbradkom — njegova žena, in visok škiljast gimnazijec — njegov sin.

»Porfirij! vzkljukne debeli, opazivši suha. »To si ti? Dragi moj! Koliko zim in koliko poletij se že nisva videla?«

»Batuška! začudi se suhi. »Miško! Prijatelj iz detinstva! Odkod prihajaš?«

Trikrat sta se prijatelja poljubila in uprla drug v drugega solzne oči. Oba sta bila prijetno iznenadena.

»Dragi moj! začne suhi po poljubovanju. »Nisem se te nadejal! Tako iznenadenje! Le poglej me dobro. Krasen človek si, kakor nekdaj, vedno tako eleganten in diven. Ah, milost božja! Kako pa kaj živiš? Si že oženjen? Jaz sem, kakor vidiš... to je moja žena Lojza, rojena Wanzenbach... luteranka... a to je moj sin, Nafajlo, dijak III. razreda. Nafajlo, to je moj prijatelj iz otroških let in v gimnaziju sva hodila skupaj.«

Nafajlo je nekoliko pomislil in snel kapo.

»V gimnazijo sva skupaj hodila,« je na-

Na zatočišču brezposelnih

Kako je vsak dan na borzi dela — Brezposelna tragika raste

Ljubljana, 1. okt.

Marsikata trgovina bi bila lahko vesela, če bi imela toliko odjemalcev, kakor jih ima Borza dela. V čakalnici blizu že pred osmo živahnvo vrvenje med pestro junžicočačajočih brezposelnih. V skupinah se menijo o svojem delu in zaslužku, o svojih stiskah in priljubljenih žepih. Polovika cigarete, je raritev, s katero se ponaša le malokodo. Na klopi razlaže nekdo v precej ogulinjeni obliki in v vegasto na glavo povezujeno kapo, kako ga je načrpal zadnji delodajalec.

»Fiksaudon! Predvčerajšnjem sva se zmenila, da bom šel kopat ilovico na Dolenjsko. Po kovača mi je obljubil od kubičnega metra. Pa sem bil toliko neumen, da sem šel res z njim. Misil sem si, če bom dobro garal, bom pa zvezčer lahko še stanil precej kovačev v žep. No, pa me merino pripelje do tiste svoje gmajne, kjer naj bi kopal ilovico. Ali mislite, da je bilo res tako, kakor je pravil. Do kolen sem moral stati in salamsko mrzli vodi, pa ilovice tudi nisem kopal z lopato, s kramponem sem se moral lotiti komjenja, ki ga je bilo več kotila. In pri tem kamjenju so se podrli kubitki, ki sem jih misil na kopati na dan. Vesel sem bil, ko sem zvezčer potegnil tistih par kovačev, pa sem mu rekel: »Adijo! in sem primahl nazaj v Ljubljano.«

»Zakaj ga pa ne naznaniš, če te je tako načrpal. Jaz bi ga že!«

»Saj bi ga, pa sem bil toliko neumen, da sem se zmenil z njim, se preden je prišel na urad povedat, da rabi delavca. Sedaj pa ne morem prav nič pomagati. Bom pa drugič bolj previden.«

»Pojdji se solit. To ni vendar nič takega, če te delodajalec malo potegne. Saj sem jaz zadnji še drugačne notri padel.«

Prav slabo so doneli skozi okno udarci franciškanske ure, ki je bila 8, ko je vstopil uradnik, ki mu je poverjeno vse prijetno delo pogajanja in razgovarjanja z možmi, ki čakajo na koček delna in kruha. V hipu so bili vsi pokoni okrog njega:

»Halo, dela imam za 2 krojaška pomembnika, tri čevljarje in 2 krap po 10 delavcev, ki bodo pomagali pri zidavi in izkopavanju temeljev!«

»En krojač je tukaj! — Tukaj sta dva smolarja.«

»No kolikor vas bo pa šlo pomagat zidarjem?«

»Jaz grem! — Jaz tudi! — Jaz tudi! — Kaj ti ne greš?«

»No, kolikor vas bo? — Zakaj pa ti ne greš? saj že čakaš skoro cel teden na delo.«

»Ja, saj bi šel, ampak jaz imam samo tole obliko, če pa to zamašem, potem bo pa vsak mojster misil, da sem Bog zna kakušna baraba. Pa me ne bo hotel vzezi za pomembnika, kljub povhvalam v delavski knjižici. Od včera opoldne nisem imel več gorkega v sebi. Zdaj pa naj grem težko delat ves dan. Saj ne bom mogel! Tisti 4 Din na uro, ki jih bom zaslužil, nikakor ne bodo odtehtali izgube, ki jo bom imel pri obliki.«

Uradnik je zbral vse, ki so hoteli na delo, jih izdal izkaznice in jih poslal k njihovim delodajalcem. Stopil sem za njim, da ga malo povprašam kako in kaj.

»Kajneča, da ni prijeten vaš posel, pogajali se s temi režezi.«

»Vse bi se bilo, če bi človek mogel dati vsem dela. Toda kaj pomaga, če jih vsako jutro ostane v čakalnici 15 do 20, ki me neprestano prosijo ali za delo, ali za podpore. Pa to ne bi še niti, ko bi bili vsi fantje, kot so spodobi. Saj razumete, da je med njimi tudi mnogo takih, ki ne marajo delati in hočejo dobro živeti le od podpor.«

»V kakšnem razmerju pa so dobri delavci, ki res brez lastne krivide izščijo pri vas dela s tistimi, ki vas skušajo samo izrabljati?«

Hvala Bogu. Pri velikem številu vsakdanjih obiskov sem še prav zadovoljen. Približno 70 odstotkov brezposelnih, s katerimi imamo opravka, je prav pridnih. Ostalih 30 odstotkov so pa, kako bi dejal, precej navrhani, da ne rečem kaj več. Včasih pride tak, že dober star znanec, pa če ne dobi dela, potem ga imam ves čas na vratu, vpije, preklinja in mi grozi. Včasih mi ne ostane drugega, kakor poklicati policijo na pomč. Parkral pa smo tudi vrgli kar sami kakega že malo vinjega razgrajala skozi vrata. Vpliv teh se često prav žalostno pozna tudi na drugih pridnih in poštenih, ki čakajo na delo. Saj veste, slab zgledi vlečejo.«

Ali se oglasi pri vas mnogo brezposelnih? Po današnjem obisku sodeč, se jih mora tekem časa nabrati lepo število.

»Seveda. V letošnjem prvem polletju se je oglasilo na borzi dela nad 4400 brezposelnih. In od teh smo posredovali 2380, da so prišli do dela. Navadno pa je v Ljubljani povprečno nad 1000 brezposelnih. Zalosino pri vsem tem je, da ta številka polagoma narašča in da nimamo sredstev, da bi načrpaljevalec.

Kako je pa s podporami?«

»Ako so delaveci upravičeni in v resnični po-

trebi, jih dobe. Vendar se jim to ne pozna. Kaj pa je 10 Din na dan in po 8 Din za vsakega nadaljnega člena družine. In še to podporo dobivajo le po par tednov. Kljub temu pa smo v prvem polletju izdali samo v Ljubljani nad 210.000 Din podpor brezposelnim.«

»Kolikor sem do sedaj videl, vaše delo res ni prijetno in je zelo naporno?«

»To pa je res! Verjemite mi, da gredo beda in vsiljivost brezposelnih človeku izredno na živce. Vrh tega smo še preobremenjeni z delom. Od kar delam pri Borzi dela, so mi živci neverjetno popustili in danes že zdavnaj ne mislim več na to, da bom mogel uživati sadove svojega dela na starost v pokoju kot drugi uradniki. Kvečjemu bom sebi in drugim v nadleglo, na Studenc.

»Verujem vam in vam želim čim več uspeha pri delu in najlepša hvala za razgovor. Dovolite mi, da se pomudim še nekoliko pri brezposelnih v čakalnicah:«

Par cigaret iz moje škaljice jim je hitro razvezalo jezik. »Kje ste pa spali poncede?«

»O, danes je bilo pa slabo. Deževalo je skoro vso noč in takem so moral res dobiti streho. Oglašil sem se pri kmetu v Dravljah, ki me pa ni maral. Pa sem jo marhal naprej do Tacna pred Smarno goro. Tam sem pa prencel v Grand hotelu pod kozolcem. Dež me je pa seveda do tja tako napral, da se še sedaj nisem posušil. Drugi pa so na podobne načine spali drugod. Po mestu se pa tudi ne smemo potikati, drugače dobimo brezplačno prenočišče. Saj bi bili kar zadovoljni, če bi ga dobil vsak večer. Toda trikratno prenočevanje pod okriljem pelicije se nam sleje že v kazen. Zato pa raje sam poskrbimo za federiodroč.«

Oprez sem, da je med njimi neverjetno razviliti za humor, krilatec kot »grand hotel«, prenovečje slama, ali združenje jih služijo kot oznake za njih borna prenočišča. »Ali ste danes že kaj dejali?«

»Danes ne, pač pa je včeraj tamelje prišel, da je razdelil, pa smo še večerjat v Ljubljanski kuhinji. Večer, saj nas itak samo to reši pred najhujšim, da držimo vedno skupaj. Enkrat ujame ta kak krajcer, drugič drugi. Beračni ne smemo, krasti tudi ne, dela pa ne dobimo. Ce pa slučajno kdaj kje poprosimo za kakšno malenkost, nas pa že načenejo: »Delat pojdeš!« Pa jih hitro zavezamo jeklice: »Prosim, prosim, kar daješ nam dela. Saj bi: pa ga ne dobimo.« Potem se pa zopet dotični takoj spomni in pravi: »Jaz ga vani ne morem dati, pojde drugam!« in tako lahko lažimo po mestu ves dan, vsak na podi na delo, nihče nam ga pa ne da.«

Prevzel me je tragika njih počivalja, obljubil sem jim, da jim prinesem jutri cigarete in odčel. Blizu Samobora na Hrvaskem sta zadnji dva kmetička radi tega odpora morala pred sodiščem. Prišel je namreč v vas sodnik in zemljemer, ki sta hoteli odmeriti neko njivo, na katero je tekla pravida. Oba prizadeta kmetia sta sodnika in zemljemera ovirala v delu. Ko je bil v zemlji zabil kobilček, sta ga kmetička izruvala, zasula jamico, vrgla kobilček preč, vrvico, s katero je zemljemer meril njivo, pa sta potegnili v drugo smer. To se je ponavljalo, čeprav je sodnik kmetička opominjal, da je bil moč z mandolino nekako okleval na to je dejal, da bi to lahko storil. Res sta odšla skupaj z detektivom v mesto in našla v neki stranski ulici tisto žensko. Detektiv je nato žensko pozval, naj mu sledi na policijo. Spotoma je hotela ženska vreči od sebe neko močno svileno srajco, kar se je zdelo detektivu nemogoča.

Pred tremi dnevi pa se je čisto slučajno zgodilo, da je bila policiji odkrita prva sled. V policijski urad desetega belgrajskoga okraja sta prišla dva moška, prvi z mandolino, drugi brez nje, ki pa je trdil, da je ta mandolino bila njegova in da mu je bila pred meseci ukradena. Človek z mandolino je odločeno povedal, da je mandolino kupil od neznanega ženske. Policijski uradnik je resno vprašal, če bi mogel pokazati tisto žensko. Sprva je mož z mandolino nekako okleval na to je dejal, da bi to lahko storil. Res sta odšla skupaj z detektivom v mesto in našla v neki stranski ulici tisto žensko. Detektiv je nato žensko pozval, naj mu sledi na policijo. Spotoma je hotela ženska vreči od sebe neko močno svileno srajco, kar se je zdelo detektivu nemogljivo.

Na policiji so žensko vprašali, odkod je mandolina. Ženska je postalna zmedena, nato pa je odgovled: pod posteljo je bilo drug poleg drugačem kovčev raznili velikosti in različne vrednosti, večinoma iz boljšega usnja. Zdaj je detektiv vrnjal, da je mandolino dobila od svojih sorodnikov. Sledila

Vprašanje umobolnice in Ponoviče

Ag. Ava je pošiljala sledete obvestilo:

Ljubljana, 1. oktobra.

Nastanitev in primera oskrba umobolnih je na najbolji perečih nalog, ki jih je morala prevzeti kraljevska uprava dravske banovine.

Bolnišnica za duševne bolezni ni zadostila več niti za okoliš, kateremu je bila prvočno namenjena, še manj pa je bilo mogoče najti primernih prostorov za številne bolnike, ki so bili doslej oskrbovani v raznih umobolniščih izven naše države. Za skrajno silo se je preuredila bivša prisilna delavnica v Ljubljani v bolnišnico za duševne bolezni; v enem delu tega zavoda pa je ostalo okrnjeno in prostorninsko zelo omejeno deško vzgajališče. Tudi ta zasilna rešitev ni omnila kritičnega stanja. Obstojecih umobolnih sta prespolnjeni — na stotine nevernih umobolnih, nujno potrebnih zaključene zavodne oskrbe pa težko čaka na vpoklic v domači oskrbi, ki je največkrat povsem nezadostna in ogroža javno varnost.

Z bivši oblastni samoupravi sta nameravali ta problem trajno in temeljito rešiti z zgradbo nove velike, skupne umobolnice. To namero je prevzela načeloma tudi banovina v svoj program. Ker pa zahteva izvedbo takoj velikega načrta temeljnih prirav, vsestranskega proučevanja, predvsem pa osiguranja ogromnega kredita za velike stavbene izdatke, se je morala zgradba nove umobolnice iz finančnih razlogov začasno odložiti, osibito z ozirom na mnoge druge, in najnovejše potrebe, katerim mora kraljevska banška uprava zadostiti.

Ker je postala situacija od dne do dne težavnejša, je bilo treba iskati takojšnjega zasilnega izhoda.

V tem kritičnem stanju se je kraljevska banška uprava odločila za nakup posestva Novo Celje pri Zaleu, kjer bo po izvršitvi nekaterih najnih adaptacij mogoče nastaniti do 300 mirnih, duševno bolnih oseb in način razbremeniti oba že obstoječa zavoda na umobolnic.

Na drugi strani pa se je moralo tudi deškemu vzgajališču preskrbiti bolše prostore. Nastanitev tega zavoda v okrilju umobolnice je absolutno pogrešna. Zategadelj namerava v gračinsko poslopje banovinskega veleposestva Ponoviče, ne da bi bile s tem provizornim ukrepopripravljene poglavilne naloge te važne kmetijsko-strokovne ustanove. Vzorno vzrejevališče plemenske živine bo ostalo tudi nadalje v obratu in za udeležence kmetijskih tečajev bodo tudi v bodoče po izvršitvi potrebnih adaptacij povsem zadoščali ostali objekti tega veleposestva.

Ustanovitev kake kmetijske šole v Ponovičah pa nikakor ni bila predvidena ali nameravana. Za posamezne okraje se take šole, ki bi jih posečali samo učenci iz bližnjega okoliša, ne ustanavljajo; taki učenični zavodi se vodijo le kot internati za gojence iz vseh delov banovine. Premeštitev deskega vzgajališča v Ponoviče pa je v skladu tudi z vzgojnimi namenami in cilji tega zavoda. Gojenčev vzgajališča se bodo namreč čim največ pritegnili k raznim gospodarskim delom, ki so zanje primerna in s tem se bo tudi vzbujala ljubezen gojencev do obdelovanja rodne grude in do narave. Na drugi strani pa bodo tudi gračinsko poslopje tega posestva racionalno izrabljeno — kar dosedaj ni bilo — in je v interesu celotnega tega banovinskega veleposestva, da se vsi njegovi sestavni deli čim plodonosnejše zkoristijo.

O Ponovičah

Prejeli smo še o tem vprašanju:

Bivši oblastni odbor je kupil grad Ponovič, da ustanovi tam kmetijsko šolo, ki naj bi vzgojila naše kmete sinove za bodoče vzorne gospodarje. Prijeli naj bi se pa tudi tečaji za učitelje, ki bi potem kot strokovnjaki izboljševali med ljudstvom naše kmetijstvo. Pa se sliši, da se je sedaj vse to črtalo z namenom, da se na Ponoviče premesti vzgajališče iz Ljubljane. S selitvijo tega socialnega zavoda na Ponoviče ali pa naj se zida novo, modernim zahtevam ustrezajoče poslopje.

Kmetijska šola bi se sploh ne mogla odpreti, zavod za vzgojo zanemarjenje bi se pa nekako združil s sedaj se tamkaj nahajajočim vzrejališčem plemenske živine. Kaj bi rekla na to naša humanitarna društva, sodišča za začetni otrok in naši pedagogi? In kaj bi rekel Francoz, Nemec, Anglež, če zve, da je vzrejališče plemenske živine in zavod za vzgojo pokvarjene mladeži pod isto streho.

Naj kompetentne oblasti zagrabijo za stvar pri korenini: Ponovič naj se oddajo svojemu namenu, tako važna ustanova kot je vzgajališče, pa mora ostati v kulturnih središčih. Ce pa zanj ni prostora, se mora najti na vsak način boli primeren prostor kot so Ponovič ali pa naj se zida novo, modernim zahtevam ustrezajoče poslopje.

Mala kronika

* S. Križ nad Dravogradom. Za nedeljo, dne 5. oktobra, napovedana proslava koroškega dneva odpade. Kaker druge slične prireditve, ki so bile napovedane, se tudi ta proslava ne bo vršila. O tem obveščamo tiste, ki so agitirali za udeležbo, in tudi tiste, ki so se nameravali udeležiti.

* Ali ste že pozabili? Jugoslavanska knjigarna je izdala oglas za veliko založniško akcijo. Izdala bo 5 raznih zbirk knjig proti mecenemu plačilu za izredno nizko naročnino. Ali ste pozabili odposlati naročilnik? Naročite si takoj brezplačni prospect!

* Švedski konzulat v Zagrebu. Opravila švedskega konzulata v Zagrebu je prevzel kot honorarni konzul gospod dr. Milan Vrbancič. Urad Švedskega konzulata se nahaja v Zagrebu, ulica 25 ter je za stranke odprt vsak dan, razen nedelj in praznikov, od 9 do 12 in od 4 do 6 popoldan.

* Samoumor v Kranju. Dne 1. okt. zjutraj okrog 7 se je v svojem stanovanju v železničarski hiši pri kolodvoru obesila blagajničarka kranjske postaje Marija Šepić. Imela je več tedenski dopust in bi morala ravno te dni k zdravniku v Ljubljano na zdravniški pregled. Tega pa ni storila, ampak je šla prostovoljno v smrt. Založnega dejanja najbrže ni storila v polni zavesti, ker je očividno bolezni precej depresivno vplivala na njo. Ko so jo našli domači obeseno, so obvestili zdravnik, toda klub naporom in poizkusom treh zdravnikov, oživili jo, se to ni posrečilo.

* Ekskurzija češkoslovaških železničarskih uradnikov v Jugoslavijo v letu 1931. Kakor se nam sporoča, že sedaj vrše v Pragi priprave za ekskurzijo na našo kraljevino. Združenje nameščencev češkoslovaških državnih železnično-uradniških odborov. Po doseganjih prijavah je pričakovati mnogobrojne udeležbe. Ekskurzija bo obiskala našo kraljevino v mesecu maju prihodnjega leta in si bo ogledala vsa pomembna mesta kakor Belgrad, Sarnjevo, Mostar, Dubrovnik, Split, Sušak, Zagreb, Ljubljana.

Bled, Maribor, odkoder se bo čez Avstrijo vrnila na Čehoslovaško. V Ljubljani, na Bledu in Mariboru se bode ekskurzija mudila 3—4 dni.

* Pa niso čakale! Naš kmetiški pregovor veli: »Ce ptice selivke pred sv. Mihaelom ne odlete, se pred Božičem ni batí zime irde.« Pa so le že odletele najprvo lastavice, za njimi pa druge late selivk. Najkasnejši so pa žrjavci in divje gosi, ki se — navadni ob deževnih novembarskih nočeh ko »svohajo« nekako sneg, na daljni jug a prepelice, lastavice in druge male selivke pa prezé že mesec dni prej lajni — Lah!«

* Strelska družina v Kranju otvorila v nedeljo 5. oktobra t. l. ob 10 svoje novozgrajeno strelisko v Strževem pri Kranju. K otvoritvi, ki se izvrši pod častnim predsedstvom poslanika gosp. Jozipa Pogačnika so vabljeni predstavniki vojaških in civilnih oblasti. Po slovenski otvoritvi in blagoslovitvi strelisko se takoj prične nagradno tekmovalno streljanje s sledenim programom: 1. Vojsko streljanje na 200 m., 3 stožiča, 3 darila, 3 priznanice; s prvimi darili je zvezana čast vojaškega mojstirskega strelca Gorenjske 2. Lovsko streljanje na 100 korakov, 1 stožiča, 1 darilo, 2 priznanice. 3. Lovsko streljanje na 100 korakov, 1 stožiča, 1 darilo in naslov mojstirskega strelca Gorenjske. 5. Streljanje na golobe, serija 10 golobov, 3 darila. 6. Malokalibersko streljanje, 2 stožiči za dame in gospode, po 3 darila in dve priznanici za vsako skupino. Vabiljeni vsi lovci in strelci!

* Zborovanje učiteljskih društev. Ormoško učiteljsko društvo je preložilo svoje zborovanje radi delovnega občestva, kmet. in gosp. nad. šola na 11. oktober v Ivanjkovcih. — Kozjansko učiteljsko društvo zboruje dne 4. oktobra v Kozjem.

* V duševni zmendenosti se je obesil. V torek dopoldne so v Leskovcu pri Krškem pokopali Franca Tomazina iz Straže Sv. Valentina, katerega je v nedeljo dopoldne na nenavadni način doletela smrt. Usodenega dne je Tomazin vstal zgodaj, a bolj mraven kakor običajno. Opravil je še skrbno živino v hlevu in jo pognal na pašo in od tedaj so ga pogrešali. Ker se je predolga odsotnost zdela vsem sumljiva, so ga v skrbih šli iskat. Preiskali so vso okolico, končno pa na nosrečnega moža našli viseti na podu. Poizkusili so ga oživeti — pa je bil ves napor zastonj, kajti mož je bil že mravl. Kaj je gnalo moža v smrt ni znano. Skoro gotovo pa se je Tomazinu omratal um in je v duševni zmendenosti tako nesrečno končal življenje.

* Vsak pol dinarja za godbo v kavarni. V Zagrebu je že dolgo vladal spor med lastniki kava-

ren, gostiln in restavracij, ki goje za razvedrilo gostov v svojih prostorih godbo, ter med zastopstvom avtorskih pravic, ki je terjal v imenu avtorjev za vsak igralni komad plačilo posebne tantijeme. Gostilničarji, kavarnarji in restavraciji so se upirali na vse krije, avtorji pa so v smislu zakona zahivali svoje. Zdaj je prišlo do sporazuma, ki je prav lepo potrdil resničnost tiste znanje: »Da bo voli sit in koza cela...« Vsek gost, ki se bo napotil v katerikoli zagrebški prostor, kjer igra godba, bo pri računu plačal še pol dinarja za tiste avtorje, ki jih bo godba pač igrala. Zastopstvo avtorjev bo izdal v ta nameh posebne bloke, ki jih bodo dobili vsi lastniki kavarn, gostiln in restavracij.

* Davica v Splitu. Poročajo, da se je v Splitu in v okolici nenadoma pojavila davica. Zbolelo je že nad 40 ljudi. V zadnjem času je bilo že 5 smrtnih slučajev. Oblasti v Splitu so sklenile, da se desinficirajo v mesecu vsa prevozna sredstva, ki pridejo v promet z okolico, ker je znano, da se nevarnost bolezni prenaša z lastnimi vozili.

* Službi okr. cestarjev. Kr. banska uprava dravinske banovine razpisuje na osnovi § 31. zakona o banski upravi v območju okrajnega cestnega odbora ribniškega dve službeni mestni banovinski cestarjev, in sicer eno mesto na banovinski cesti Škofje Loka-Ribnica-Kočevje od Roke v Zlobiču do mostu v Goričavici in kolodvorski dovozni cesti v Ribnici, eno mesto na banovinski cesti Hrib-Sodražica do km 6.000. Prosilci za ti dve mestni morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. — Lastnorocno pisane in s kolkom za 5. Din kolkovalne prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadežniško spričevalo, npravljeno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni radi kaznivih dejanj in koristoljuba, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je predložiti najkasneje do 15. oktobra 1930 po okrestnem odboru ribniškem kr. banski upravi v Ljubljani.

* Prepovedane knjige. Z odlokom ministrstva za notranje zadeve iz št. 29.057 z dne 29. sept. 1930 je prepovedano razširjati in uvažati v našo državo te knjige: »Festa dell' Adriatico«, ki jo je napisal A. F. Angeletti in ki je izšla l. 1929.; »La Dalmazia nel passato, nel presente, nel avvenire«, ki jo je napisal R. Racinini, in ki je izšla l. 1928.; »La Dalmazia nel suo dramma vivente«. Vsebina teh knjig je tendenciozna in naperjena proti naši državi.

Ljubljana

Kaj manjka Ljubljani?

Dasi je Ljubljana od pričetka vojne (1914) pa do danes narasla za približno 15.000 ljudi in se vsled novih zgradb in inkorporacije Spodnje Šiške razširila na vse štiri vetrove za svojih 5 do 6 kilometrov, je ostala glede javnih parkov, otoških igrišč in — javnih stranišč, malodane na istem številu. Edino dva tivolska parka pa igrišče »Ate na« tvorita maj plus. A, kaj zaleže to za celo Ljubljano s sedmimi okraji?

Občina bo morala pač ugrizniti prav kmalu tudi v ta zdrdi orehi, ker spadajo le npravne ne le k opešljavi mesta, marveč tudi k pospeševanju higiene in zboljšanju socialnih razmer osebitno revnih slojev v predmestjih in ob periferiji. Za malino ne smejte biti več ceste in ulice — igrišča!

Dela za šišenski tramvaj

Dela za tramvaj v Šiško zelo dobro napredujejo. Skozi vso Šiško je temelj za progro že izkopan. Te dni so začeli delavci z izkopom na Gospodavskih cestih. Začeli so pri Bleiweisovi cesti in kopljajo v smeri proti Figovcu. Zaradi tega je Gospodavski cesta zdaj za vsak promet zaprla in morajo avtobusi proti Šiški in St. Vidu. Vidu prevažata svoje potnike po Dunaški in Bleiweisovi cesti. Proga od železniškega prelaza do kavarne Evropa bo vsekakor do konca tega tedna izkopana, potem pa se bo kopanje nadaljevalo skozi mesto. To bo najtežja naloga, ker bo vsed tega za nekajteko delovno tečajev treba vse dobiti v sklepnu vseh delov in kopljajočih.

* Moška pisarniška moč. Komanda ljubljanskega vojnega okrožja potrebuje moško pisarniško moč za posle zvaničnika — dnevničarja sledenimi pogoji: 1. Da je duševno in telesno popolnoma zdrav in sposoben za vršenje pisarniške službe, kar se mora dokazati s spričevalom državnega (vojaškega) zdravnika. 2. Da lepo, čitljivo in brzo piše latinsko in da je več slovenskega jezika v gorovju pisati, da razume tudi srbohrvaški jezik. 3. Da je naš državljan, kar se mora dokazati z domovinskim listom. 4. Da je leprga vedenja in sodniško nekazovan, kar se mora dokazati z navrstnim spričevalom pristojne policijske oblasti. 5. Da je zadostil vojaški obveznosti. Dokazati z vojaško izpravo, v pomanjkanju ter z uradnim občinskim potrdilom pristojne občine. 6. Da je v službi točen, natenčan in zanesljiv in da je več pisarniških poslov, kar mora dokazati s potrdilom o svoji dosežnosti. 7. Da ni starejši od 40 let. Kot dnevničar bo prejemal v celoti mesečno 1500 Din. Prosičec za to službo, ki odgovarja zahtevanim pogojem, naj vloži lastnorocno pisano in po predpisih kolkovanje prošnje, naslovljeno na komandanata Ljubljanskega vojnega okrožja. Prošnji naj priloži zahtevane dokumente in šolska spričevala sol, ki jih je dovršil. — Izvežban strojepisec ima prednost. — Rok za prijavo je do 15. oktobra 1930.

* Esperantski tečaj za začetnike se otvoril v petek dne 8. oktobra ob 20 v Šentjakobski Šoli, 2. nadstrop. Priglasi se lahko vsak. Učnina za trimesec tečaj 45 Din, za dijke 30 Din, se plača ob pristopu.

* Včerajšnji živilski trg je bil sicer z vsem in v zadostni meri začlenjen, toda pozorno se je, da je na dovoz blaga vplivalo slabovo vreme. Sem in tja po trgu so zevale občutne praznine. Tudi kupčičniki nista preveč živahna, čeprav je bil datum sčisto svež. Zelo mnogo je bilo na trgu gob, gotovo do 500 kilogramov. Zamisla za gobe pa pri gospodinjah ečividno pada, saj pa tudi le redko dobrite prav lepe gobe. Prodajale so se gobe po 10 Din kilogram ter po 4 Din merica, točno po uradno določenih cenah. Proti poldnevu so bile gobe po še cenejši, zakaj vsaka ženska jih rame preda, peš tako pod ceno, kot bi jih nesla nazaj domov. Čudno malo je na trgu kostanja; bil je po 4 Din liter, zelo slab pridek. Tudi jabolka so kar nekam zginala s trga. Ali je tako silno vplivalo pristižni tržnega nadzorstva na cene ali pa donos radi vremena ni bil bogatejši; vsekakor so bile za Jugoslavijo znana. Cenljivo knjigarno redke kožare z jabolki. Kmetje so sploh pritožujejo, da cene njihovih pridelkov niso v skladu z drugimi živiljeniškimi potrebščinami. In ne tistega, kar bi kmet lahko pridelal nekoliko dražje, ne more prodati po vrednosti, ampak po diktirani ceni, ne glede na težak dovoz in na vse dajatve, ki pri uvozu v mestu niso ravno majhne. To stališče kmetov, ki je močno upravljeno, je res težko spraviti v sklad s smernicami in priz

□ Praktični ali usposobljenosti izpit na državnem moškem učiteljišču v Mariboru. Pod predsedstvom dr. M. Potočnika so se vršili na državnem moškem učiteljišču v Mariboru usposobljenosti izpit od 25. do 30. sept. Iz angleščine sta upravili izpite Sr. Hel. Vodušek z odliko in Sr. Emanuela Trstenjak, za osnovne šole Horvat Stanislav, Malner s. Janja, Major Marija, Masat Ludvik, Perčič Antonija, Terčak-Podboj Bogomila, Tomažič Juro, Drobnič Stefan, Uran Josip, Urbas Antonija, Vodušek Sr. Helena, Zorn Jože, Zupančič Rudolf.

□ Dirka za latko koleso. Včeraj dopoldne je hotel na Glavnem trgu ukrašti kolo 20letnega Rudolf S. izpred neke trgovine. Iz ozadja se je začelo vpitje, ki bili ljudje skupaj in motrili kolesarja, ki se je z nervozno vhemencem pognal v smeri proti Koroški cesti. Za njim je stekla skupina zasedovalcev, ki je Rudolfa ujela in zaprla. Tri latvine koles je priznal. Zaslivanje se nadaljuje.

Celje

□ Cerkveni koncert mariborske Glasbene Matice, ki bo v nedeljo, dne 5. oktobra ob 16 v tuk. župnijski cerkvi, bo vodil zborov dirigent prof. Vasilijs Mirč. Kot solisti nastopajo: gđina Ina Vodenikova (soprano), g. Avgust Živko (tenor), g. Anton Faganeli (bariton) in g. Jože Vlah (bas), vso so člani pevskega zbora Glasbene Matice v Mariboru.

□ Pevski zbor KPD ima drevi ob 8 redno pevsko vajo. Pridite vse in točno! Bližajoča se pridritev zahteva, čim pridneje veže.

□ Gledališka družina KPD ima jutri zvečer ob 8 v Domu važno se. Prisotnost vsega člansstva in narascenja je nujno potrebna.

□ Kako je z asfaltiranjem banovinskih cest v okolišu Celja? Svoj čas smo poročali, da bodo na inicijativi celjskega okrajnega cestnega odbora banovinske ceste iz Celja v gotovi razdalji asfaltirane. Ko so sedaj pričeli asfaltirati Krekov trg, je to vprašanje znova postal predmet živahnjejših razgovorov. Ker namreč polagajo stolčen asfalt na Krekovem trgu na zelo močno betonsko podlago, se splošno misli, da bodo na isti način asfaltirane tudi banovinske ceste. Iz razpisa licitacije, ki je za oddajo gradbenih del na banovinski cesti Celje - Laško, km. 0.0-1.4, ter na banovinski cesti Celje-Teharje, km 0.0-1.52, razpisana pri tehniškem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani za dan 15. oktobra t. l., pa je razvidno, da gre le za dvojno prevlako navedenih cest s katranom ozir, asfaltom ali emulzijo. Dvojna prevlaka je predvidena ali v vročem ali v mrzlem načinu. Pri vročem načinu se bo prevlaka izvršila s katranom s pridatom asfalta ali meksfalata, pri mrzlem pa z emulzijo, katere vrsto morajo interesenti pri ponudbah navesti. Asfaltiranje navedenih cest po načinu, kakor ga opazujemo sedaj na Krekovem trgu, bi z ozirom na težki vozovni promet ter različne vzpone goče v ne bilo priporočljivo.

□ S tobakom sta tihotapila. V torek, dne 30. septembra je bilo, ko je v neki sobi hotela »Beli voli« okoli 11 ponoči presentetilo oko postave dva sumljiva individua. V sobi sta stanovala brata Ivan in Gjuro S., prvi potnik neke banke v Ljubljani, drugi pa brezposelni tovarniški delavec, občina doma iz Stitara. Oba postave ni nih doči spraševalo. Kar v pleteno košaro je padlo in 7 kg žahatega tobaka zajelo. Potem je svignilo pod posteljo in se 2 in pol kg tobaka je prisilo na dan. Odok, zakaj in kam s tobakom, se je glasilo vprašanje. Pa je Ivan povedal, da je tobak Gjurova last, da ga je Gjuro od neznance v domači vasi kupil, kg po 65 dinarjev in ga hotel prodati, ker je brez posla, oženjen in oče, pa bi rad nekaj zaslužil. In je še povedal Gjuro, da sta bila že v Ljubljani, a da Slovenci njegovega tobaka nočeo kupiti. Vendar oblast obema nič kaj ne verjame. Dognali so namreč, da je brezposelni Gjuro se prejšnji dan nakazal Zanatski banki v Zagrebu 1.235 Din, v žepu pa, da ima še Din 565. — Bolj suh je Ivan, pri katerem so našli le 124 Din. Oba sta romala čez noč v policijski zapor, drugo jutro pa padla finančni straži v pesti.

□ V celjski bolnišnici je umrla dne 30. septembra t. l. 88-letna Jera Aranšek, občinska reva iz St. Pavla pri Preboldu. — N. p. v. m.!

□ Prevajanje pošte na progi Celje - Vojnik - Dobrna se za dobo enega leta odda s 1. novembrom v zakup. Ustno pogajanje se vrši dne 6. oktobra v pisarni celjskega mestnega magistrata in občinskega urada Dobrna, kjer so na vpogled tudi pogoji.

Ljutomer

Nesreča v Sokolskem domu se je zgodila v pondeljek dne 28. t. m. zvečer. Vršila se je vaja za vprizoritev »Grofice Marice«. Zidarji so prejšnje dni popravljali v domu stranišč in so tik za vhodom izkopali globoko jamo. Igralka gdje Zweckova je stopila skozi vrata in v temi padla v nepokrito jamo ter si pri padcu našomila nogo. Drugo jutro so jo prepeljali v ormoško bolnišnico. Sreča, da se ni zgodila hujša nesreča.

Novo sv. mašo bo pel v ljutomerski cerkvi g. primic-j-saležjanec Franc Babič iz Sp. Krapja in sicer dne 12. okt. t. l., ne 5. okt., ker je bilo pravno naznanjeno. Za dan 5. okt. razposlana vabila veljajo za dan 12. okt. Slavnostni govor g. novomašnik bo govoril ljutomerski stolni župnik, g. kanonik dr. Klinar.

Novo zastavo si je nabavila ljutomerska dežela Marijana družba. Zastava je umetniško ročno delo gospe Ane Sonnenwaldove iz Ljutomera. Slovensko blagoslavljevo bude dne 19. oktobra t. l. Izvršil mariborski stolni kanonik g. Franjo Časli. Po pozni slovesni sv. maši seslanek dekanjskih Marijnih druž v Katoliškem domu. Na svidenje!

Deži, deži — nebo solzi, da jokajo grozdne ja gode in mi.

Ptuj

Ogledi pri tovarnah. Jugočeška tekstilna varna v Kranju je zaprosila za dovoljenje zgradbe pisarniških prostorov na lastni parceli štev. 1256-1, d. o. Kranj. V to svrhe se bo vršil ogled in obravnavava na licu mesta v petek dne 3. oktobra 1980 zjutraj ob pol 9. — »Vulkan«, tovarna gumičnih izdelkov, je zaprosila za dovoljenje zgradbe nove kotlarne in novega tovarniškega dinnika na lastnih parc. št. 267/1, 267/4, 267/5, d. o. Kranj. Ogled in obravnavava za dovoljenje gradnje bo v sredo, dne 1. oktobra 1980 ob trijetrt na 9 zjutraj. Interesenti se ob teh slučajih opozarjajo, da pravčeno prijavijo morebitne ugovore.

Razstava sadja, ki je letos radi krute toče tako različno obrodilo, če je sploh dozorelo, se je pretekel nedeljo vršila na prijaznem Vurbergu.

Snaženje prostorov. Cestni odbor v Ptiju radi načrtovanja prostorov od 2. do 5. oktobra za stranke ne uraduje.

Delovni čas v trgovinah. Trgovski gremi v Ptiju razglasila, da bodo trgovine v zimskem času od 1. oktobra do 31. marca odprite ob delavnikih zjutraj od pol 8 do pol 1 in popoldne od pol 2 do 6. Ob nedeljah bodo trgovine kupovalcem na razpolago od 8 do 10 predpoldne.

Posojilo mestne občine. Soglasno je mestni občinski odbor v Ptiju sklenil na svoji avgustovski seji, da pri Pokojninskom zavodu za nameščenje v Ljubljani najame posojilo v znesku treh milijonov po osm percent obrestni meri na 30letno amortizacijo. Posojilo bi se porabilo za kritie stroškov vodovoda, če bi prislo do realizacije istega. — Občinstvo se po nalogu kr. banske uprave dravsko banovino o tem obvešča, s pripombo, da ima vsak najkasneje v 14 dneh po objavi pravico, da se, in sicer turoidno pritoži na kr. bansko upravo dravsko banovino v Ljubljani. [Ta razglas se je nabil na občinsko desko 27. septembra]

Vinogradniki, pozori! Ptajska područna vinarskega društva sklicuje za 6. oktober sestanek vinogradnikov iz Halec in Slovenskih goric. Vrši se pri g. županu Mihi Brenciču. Prijetek ob 8 zvečer. Na programu je razgovor o raznih predpisih, ki zadevajo vinogradnika in o zbirjanju vinogradnikovega položaja. Pobrigajmo se zase!

Kočevje

Osebna vest. V nedeljo 28. t. m. nas je obiskal, a žal le za nekaj časa, naš dosedanjši dopisnik g. Boje Vilko, cand. iur. Prijel je, da se od nas poslovil definitivno, ker je prestavljen na novo mesto v Belgrad. Bil je pri nas vseh zelo priljubljen, ker je bil res zelo agilen, pošten in družben. Pri »Slovencu« je bil šest let dopisnik za Kočevje ter smo bili z njim jasno zadovoljni. Na novem mestu pa mu želimo mnogo sreča in uspeha!

Kaj je z našim organistom? Ze precej časa je pretekel, odkar je odšel na bivši organist g. Loboda. Zupni urad je takoj nato objavil, da je mesto izpraznjeno. Prijavilo se je baje okoli 30 prisilcev. Nove orgle imamo, a kljub temu so vse maše tihne. Ljudje postajajo že nevoljni in sprašujejo, ali bo to še dolgo trajalo.

Potrebita popravila. Hodnik, ki vodi iz mesta proti rudniku, je vsed naprestanega dejza že ves izpran. Ker je na mnogih mestih pesek odstranjen, štrli iz zemlje debelo kamenje, ki služi za podlagu. Že v začetku je bilo vse bolj provizorčno napravljeno, a zdaj je pa vedno slabše. Če gre človek ponoči po tej poti, mora razbiti in raztrgati vse čevlje, ker pač zadenev ob vsak kamen. Zelo potrebno bi bilo, da se na nekaterih mestih nasuje pesek ali pa rjavi oziroma rdeč pebel z rudnika. Nikakor pa ne gre, da mečejo na hodnik navadno zemljo ali blato iz kanalov. Kakšna je n. pr. pot pred Dijaškim domom. Ko potres malo dež, je že tako blato, da ne ves, kam bi stopil. Prvotno je bilo posuto s peskom, zdaj pa so po vrhu nametali blato s ceste. Na ta način so ljudje prisiljeni hoditi po travnikih in delati škodo, dasi ne bi bilo treba.

Poslednji kopalc. Kljub temu, da je letos vreme nagašalo in je pri nas po vsakem dežju že bolj hladno, je bil na Mahovnik vendar še precej dobro obiskan. Seveda ne v takšni meri kot n. pr. lanskoto. Stalni obiskovalci so bili diziaki, ki so hoteli počitnice dobro izrabiti v prosti naravi na svežem zraku. Baš na tem kraju so najlepši smrekovi gozdovi. Ko se je prizela srednja šola, so stali le še akademiki in nekateri izmed njih skušajo potoci lanskot rekord. Toda 14. oktober je še daleč in vremenske prilike tudi druge kot tani.

Šoštanj

Tombola Prosvetnega društva je privabila pretekel nedeljo ogromno množico ljudstva, tako da je bil prostor med župniščem, Slovenskim domom in kapeljico na nobito poln. Avtobusi so pridno dovozali iz vseh strani; zlasti časno je bila zastopana Savinjska dolina. Le žal, da so tisti, ki so dospeli tik pred začetkom, ostali brez tablice, kajti slednje so bile že docela razprodane takoj po popoldne. Glavne dobitke je sreča naklonila srednici: telico je dobil g. Steinbach iz Šoštanj, posteljo z omarmico pa Antonija Tajnik iz Šoštanj, ovco g. Sevčnikar Josip iz Petrovč, voz drva Stopar Marja iz Družmirja, voz premoga pa g. Drev Francka iz Lokovice, voz krompirja g. Jelen Martin iz Ravn, kredenco g. Goršek Ivan iz Ravn. To pot konstatiramo tudi prijetno dešto, da je tombolska komisija fungirala strogo nepristransko in objektivno ter je tako izključila vse incidente, ki se zlasti pri razdeljevanju dobitkov radi povljalajo.

Kmetovo zborovanje. Tudi ta prireditve je bila dobro obiskana. Dokaj neugodno vreme je potisnilo zborovanje v dvorano Slov. doma in se ni vršilo na prostem, kakor je bilo pravno dolečeno. Kmetje so prispeti iz vseh krajev Saleške doline in so pazno sledili poteku zborovanja, katerega je dobro vodil predsednik Šoštanske K. Z. g. Deberšek.

Kamnik

V soboto dne 27. sept. 1980 se je zbral v Kamniški dom skoraj toliko otrok, kakor 3. sept. t. l. v frančiškansko cerkev v službi božjih ob pričetku šolskega leta. Privabilo jih je sklopito predavanje o : »Sv. Tarcijus«, katerega hočejo vsi posneti v ljubezni in zvestobi do presv. Evharistije. — Ce se bi pokazalo še v bodoče tako zanimanje za tovrsna predavanja, bi jih želeli s posmočjo staršev še večkrat prirediti ob sobotah poletne.

V nedeljo dne 12. okt. zvečer ob 6 bo cerkevna prireditve v farni cerkvi v Kamniku. Sodelovali bodo naši najboljši glasbeniki in sicer g. Heybal Josip (orkester), g. Cerar Avguštin (zbor) in Č. Fr. Kanizij Fricelj (orgle). Doberlek je namenjen za popravilo velikega oltarja, zato naj vabila, katerega bodo te dni prinesli poverjeniki na dom, nihče ne odkoni.

Letošnje gospodarsko leto gre h kraj. Naš okraj se ne more pritoževati čez letino, ki je pa nekoliko slabša od lani. Dvakrat je obiskala toča. Strela je požgala dva hleva. Iz neznanega vzroka je že prejc zgorela tudi ena izmed hiš naša festungah. Za nameščenje je obiskala letos tudi povodenj, avgusta meseca. Pri Koširjevem mlini je voda segala že skoraj do robu ceste Poljčane-Konjice. Cesta na Ponikvo je v Penou bila pod vodo.

Po celi dravski banovini se budi tujški promet. Lepa dolinica od Boča do Konjiške gore je pa imena zadnja na svetu. Seveda. S čim bomo pa tujec postregli? — V Ločah s komarji in s kopeljo v Dravinji. Vsled lene, ne-regulirane Dravinje nam komarjev ne manjka. Dravinja je pa tudi dobra, da nam odpravi otavo in blati travnike, toliko koristi pa nimamo od nje, da bi se v času vročine mogli kopati v njej domačini, ali tujec, ki slučajno zaide v našo stran, ne da bi se moral batiti, da po vsem životu dobi izpuščanje.

Naš župnik, vel. g. svetnik Žičkar Marko, se je pred kratkim v drugo vrnjal iz Bolnišnice v Kandiji, kjer je zdravil bolno nogo. Želimo g. svetniku, da bi ozdravilienje bilo trajno.

Kakšni bodo rezultati v Atenah

Včeraj so z opoldanskim brzovlakom odpotovali v Atene ljubljanski atleti Skok, Žorga in Sporni in Belgradu pa se pridružijo ostalini. Omenili smo že da imajo naši reprezentanti na letošnjih balkanskih igrah več upanja na uspehe kot prošlo leto. Kajti prošlo leto smo si priborili s težavo tretje mesto za Grki in Rumuni. Atleti so nastopili po večini brez treninga, vzrok je bila še večja negotovost, če bo dovoljena potrebitna za potovanje. V tem oziru je sedaj šlo boljše. Ministrstvo za notranje dela je v pravem času nakažalo podporo.

Na balkanski olimpijadi, ki se vrši letos drugič, tekmujejo Grki, Rumuni, Bolgari in Jugoslovani. Svojo udeležbo so letos prijavili tudi Alanci. O rezultatih, ki jih dosežejo v teh državah atleti na različnih mitingih, smo slabo poučeni. Žalibog je ravno med balkanski narodi zelo male skupnosti, tudi nas ločijo različne govorice. Dunajski »Sporttagblatt« obvešča vse sportnike v Srednji Evropi o rezultatih v posameznih državah. Le poročil iz balkanskih držav nima. Balkanska lahkoatletska Olimpijada in pa nogometne tekme za balkanski narodi zelo male skupnosti, tudi nas ločijo različne govorice. Dunajski »Sporttagblatt« obvešča vse sportnike v Srednji Evropi o rezultatih v posameznih državah. Le poročil iz balkanskih držav nima. Balkanska lahkoatletska Olimpijada in pa nogometne tekme za balkanski narodi zelo male skupnosti, tudi nas ločijo različne govorice. Dunajski »Sporttagblatt« obvešča vse sportnike v Srednji Evropi o rezultatih v posameznih državah. Le poročil iz balkanskih držav nima. Balkanska lahkoatletska Olimpijada in pa nogometne tekme za balkanski narodi zelo male skupnosti, tudi nas ločijo različne govorice. Dunajski »Sporttagblatt« obvešča vse sportnike v Srednji Evropi o rezultatih v posameznih državah. Le poročil iz balkanskih držav nima. Balkanska lahkoatletska Olimpijada in pa nogometne tekme za balkanski narodi zelo male skupnosti, tudi nas ločijo različne govorice. Dunajski »Sporttagblatt« obvešča vse sportnike v Srednji Evropi o rezultatih v posameznih državah. Le poročil iz balkanskih držav nima. Balkanska lahkoatletska Olimpijada in pa nogometne tekme za balkanski narodi zelo male skupnosti, tudi nas ločijo različne govorice. Dunajski »Sporttagblatt« obvešča vse sportnike v Srednji Evropi o rezultatih v posameznih državah. Le poročil iz balkanskih držav nima. Balkanska lahkoatletska Olimpijada in pa nogometne tekme za balkanski narodi zelo male skupnosti, tudi nas ločijo različne govorice. Dunajski »Sporttagblatt« obvešča vse sportnike v Srednji Evropi o rezultatih v posameznih državah. Le poročil iz balkanskih držav nima. Balkanska lahkoatletska Olimpijada in pa nogometne tekme za balkanski narodi zelo male skupnosti, tudi nas ločijo različne govorice. Dunajski »Sporttagblatt« obvešča vse sportnike v Srednji Evropi o rezultatih v posameznih državah. Le por

Ali bodo dvignili morske zaklade?

Se imamo na svetu zaklade zlata, ki pa jih do sedaj še ni bilo mogoče izrabiti in čeprav leže daleč, se tudi najdrznejšim iskalcem ni posrečilo priti do njih. V mislih imamo ogromne zaklade zlata in dragocenosti, ki leže v ladjah, pogreznjenih na dno morja. Sele v zadnjih treh letih se je znanosti posrečilo, da je napravila nekaj korakov dalje na polju osvojitev morske globine, vendar še ni bilo mogoče misliti na dviganje morskih zakladov. Sele prav v zadnjem času se je angleškim učenjakom, ki so delali na

Dr. Juan Campistegny, predsednik republike Uruguay. Za Chile, Peru, Argentino preti tudi Uruguayu revolucija. Vlada je izdala ostre ukrepe proti revolucionarjem.

tem dolgo vrsto let, posrečilo, priti tej zadavi saj v bistvu nekoliko bližje rešitvi. Na podlagi teh izsledkov se je takoj ustavil v Londonu sindikat z namenom, da dvigne na dnu morja ležeči zaklad, katerega cenijo na deset milijonov funtov. Gre namreč za zlato, ki leži sto let na morskem dnu pri Navarinu v Grčiji.

Zaklad je zakopan v ladjah turško-egipovskega brodovja, ki je bilo leta 1827. poraženo od skupnega ruskega, angleškega in francoskega brodovja. Samo povelenjska ladja je imela takrat na krovu 200.000 funtov gotovine v zlatu, dragocenosti pa je bilo še mnogo več. Bogastvo leži zakopano 32 sežnjev pod morsko gladino in vsi dosedanji poskusi, da bi ga dvignili, so se izjavili, zakaj noben potapljač ni mogel prodeti v to globino, kaj se da bi izvršil potrebna, komplikirana dela za dvig. Sedaj pa se je Angležem posrečilo, konstruirati potapljaško opremo, v kateri je mogoče prodati v globino 250 sežnjev in te globini deset ur delati, ne da bi potapljač občutil kako težko. Ta aparat bodo tudi ob tej priliki uporabili.

To novo potapljaško opremo je izumil inženjer Jožef Salim Peres, Peržan po rodu. Misel, ki ga je v začetku vodila pri njegovem delu, je bila, kako bi se dalo spraviti na dan zaklade biserov, ki leže v globinah Perzijskega morja. Hotel je konstruirati potapljaški aparat, s katerim bi bilo mogoče prodati v globino 100 sežnjev. Pri poskusih, ki jih je delal deset let, se mu je posrečilo doseči svoj cilj.

Jasno je, da mu ta novi potapljaški aparat odkriva nove možnosti. V bližnji bodočnosti nam bo mogoče prodati do vseh zakladov, ki leže pogreznjeni na dnu morja. Da se bo to kljub ogromnim stroškom splačalo, nam dokazujejo primeri posameznih zakladov, ki so jih vozile ladje, ki leže sedaj pogreznjene na dnu morja. Pred vsem omenimo ladji »Persia« in »Arabia«, ki so ju med vojno potopile nemške podmornice. Ti ladji sta imeli na svojih krovih skupno več kakor milijon funtov. Potem španske galeje, ki počivajo v Vigobaju. Nesečna »Lusitanija« je imela na svojem krovu dragocenosti v vrednosti 1.200.000 funtov. In še druge, ki so pa že več ali manj pozabljeni.

Potapljaški aparat, ki ga je konstruiral Peres, spominja na »robot« (mehanični človek). Napravljen je iz lahke kovine, ki vsebuje precejšen odstotek magnezija. V notranjosti tega aparata lahko potapljač je, pije, kadi, piše in se

sploh lahko prostost giblje. Lahko poklekne, se lahko vleže po strani ali pa na hrbot. »Roke« aparata, ki spominjajo na rakove tipalnice, so tako gibljive, da potapljač z njimi lahko pobira zlatnike, če bi bili raztreseni po tleh.

Najboljši potapljaški aparat, ki je bil do sedaj konstruiran, je bil nemškega izvora in je bilo mogoče z njim prodati v globino 75 sežnjev in v globini nemoteno delati. Tudi Angleži so marsikaj posneli po tem aparat. Težave, ki se stavijo na pot v globljih plasti morja, namerava Peres premagati s posebno iznajdbo. Naprava za dovanjanje kisika za dihanje se nahaja na hrbitu potapljača.

V kratkem bodo s tem novim potapljaškim aparatom napravili prvi poskus, in sicer nekje ob Škotski obali. Poskusom bodo prisostvovali tudi predstavniki zainteresiranih industrij. Iznaditje se bo s svojim izumom spustil v globino 135 sežnjev in bo v tej globini opravil razna dela. Ze v naslednjem mesecu pa bodo začeli s pripravami za dvig zaklada leži na morskem dnu pri Navarinu.

Chicago v Londonu

Naslov zveni precej čudno. Gre namreč za bandite, pa tudi ne za chicaške, ampak za londonske, ki so že popolnoma dohiteli chicaške tovariše. Te dni so neke noči londonski banditi nastopili kar na dveh krajih, in sicer čisto po vzoru svojih chicaških drugov. Z avtomobili seveda. Prvi nastop se je odigral na kolodvoru Barking. Dva železniška uradnika sta bila malo po polnoči zaposlena s tem, da sta štela denar, ki se je čez dan nabral v bla-

Japonska igralska skupina prvič v Berlinu. Igralci svetovnoznanega japonskega gledališča iz Tokia so došli v Berlin, kjer bodo delj časa gostovali. Obiskali bodo tudi druga večja evropska mesta.

V sredji je ravnatelj in glavni igralec gledališča Tokujiro Tsutsui.

Hotelski tat pod ključem

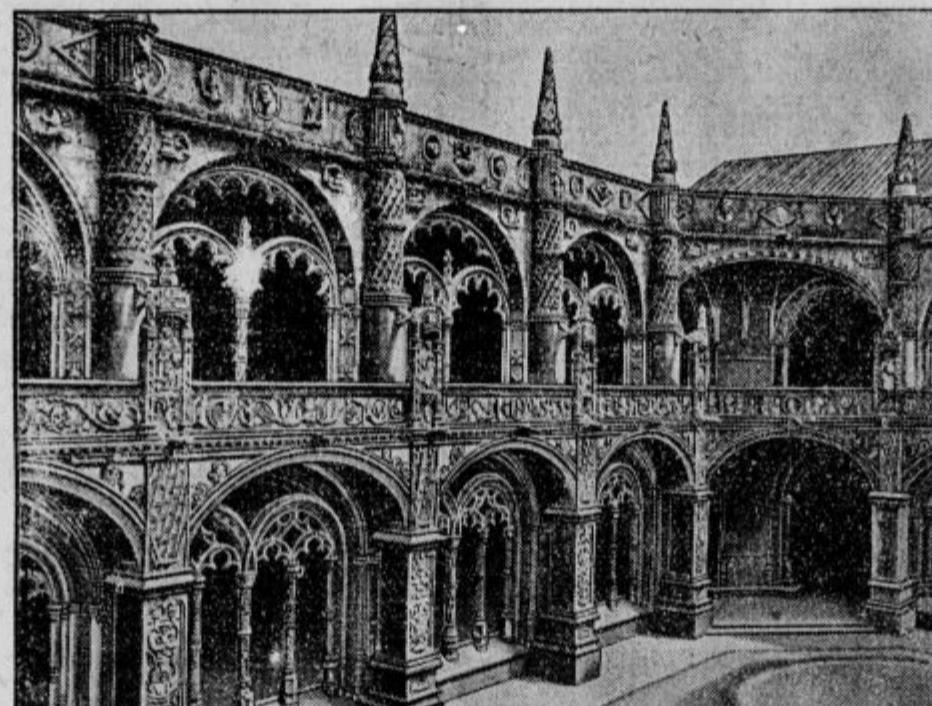
V zadnjih treh tednih so bile v treh berlinskih velikih hotelih izvršene skrivnostne trvine, katerih žrtve so bili sami ameriški magnatje, ki so se mudili v Berlinu. Tat, ki se je ponoči vtihotaplil v sobe gostov, je imel posebno piko na traveller-čake, pa tudi gotovino je rad pobral. Traveller-čake je takoj opremil s ponarejenimi podpisi, jih predložil resničnim lastnikom in si pustil izplačati denar. Berlinski

Smrtno klanje na pokopališču

V nekem kraju blizu Travnika v Bosni je prišlo ob priliki neke slovesnosti na pokopališču do krvavega pretepa in klanja med kmeti, v katerem je ostalo na bojišču 7 ranjenih in 3 mrtvi. Kmetje so bili nekoliko opiti in so sprli radi neke malenkosti. Nenadoma pa so vsi potegnili nože in skočili drug v drugega. Pokopališče se je spremenilo v pravcato bojno polje, na katerem se je klapo z nožmi okrog 20 pijanih in razjarjenih kmetov. Glavni trije krivci so takoj po bitki izginili brez sledu in je bil ves napor orožnikov, da jih najdejo, zmanj.

- PEGE -

odprtih tako ip brez sledu. **Creme Orizo:** dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Založba »Cosmochemia«, Zagreb, Smičiklašova 23. Telefon 49-99

Mojstrska dela arhitekture. Hodnik samostana Belem pri Lizboni, ki je bil zgrajen v 16. stoletju. Poznogotski slog je mešan z mavriškimi in renesančnimi motivi.

gajno. Nenadoma je eden izmed njiju zasljal za seboj korake. Obrnil se je in zapazil pred seboj dva napeta revolverja, ki sta jih držala dva maskirana moška. Čež čas se je tema dve ma pridružil še tretji. Vsi trije so navalili na uradnika, ki zvezali, zamašili usta in jim grozili s smrtnjo, če bi dala kak glas od sebe. Nato so pobrali denar, kolikor ga jim je bilo na razpolago, in sedli v avto, ki jih je čakal zunaj. Avto so pozneje našli v nekem londonškem predmestju. — Drug napad se je zgodil v Mile End-Road v vzhodnem Londonu. Tam sta vdrila dva oborčena moška v pisarno neke zavarovalne družbe. Bilo je že pozno noči, vendar je bil blagajnik še zaposlen. Z revolverji v rokah sta ga prisilila, da jim je izročil svojo aktovko, v kateri se je nahajjal denar. Nato sta sedla na avto, ki ju je čakal zunaj, in se mirno odpeljala.

policiji pa se je končno le posrečilo, da je prijel tatu v nekem znamen berlinskem baru.

Tat je holandski trgovec Kristof Topas iz Roterdama in je še do pred kratkim užival kot trgovec velik ugled. Topas, ki se je nastanjal v berlinskih hotelih pod raznimi izmišljenimi imeni, je iskal znanstva z Američani in je prirejal z njimi razne izlete v berlinsko nočno življeno. Američani, ki niso vajeni alkohola, so se kmalu tako opili, da so prav radi videli, če jih je njihov postrežljivi spremiljevalec peljal domov. Topas je šel tako daleč, da je nekatere prinesel prav v posteljo. Večina od njih je takoj zaspala in Topas je tedaj z lahkoto opravil svoje delo. Pri njem so našli pismo, iz katerega je policija ugotovila, da so Topasa pripeljale na to opolzko pot razne afere z ženskami.

Smrt pod kolesi Simplon-Expresa

Ni še dolgo, kar je v Zagrebu vzbudil posebno senzacijo Štefan Novak, ki je zlezel vrh zvonika zagrebške stolnice, da bi odtod skočil na tla in v smrt. Takrat si je mož vrh zvonika premislil in ni napravil nameravanega samoumora. Ustrašil se je bridek smrti ter začel vrh zvonika klicati na pomoč. Res so Štefana rešili iz mučnega položaja ter ob zasliševanju na policiji spoznali, da imajo opravka z duševno manjvrednim človekom. Na policiji v Zagrebu je Štefan takrat izjavil, da bo kljub temu napravil samoumor, ker je pač tako sklenil.

Policija mu tega ni dosti verjela, zlasti ne, ker je mož postal celo podjeten in je začel s svojo sijajno avanturo vrh zvonika delati kupčijo. Izdal je namreč posebne razglednice z napisom »Junak strahu«, kjer je bil on sam fotografiran vrh zvonika zagrebške stolnice. Nekaj časa je te razgledice prodajal po Zagrebu, pred 10 dnevi pa se je preselil v Belgrad. Tudi tam mu je kupčija sijajno uspevala,

V torek opoldne je prišel v Zemun in tam počakal Orient-Simplon-Expressa, ki je prihajal iz Zagreba. Na zemunski postaji se je mož vrgel pod kolesa lokomotive. Potem so našli pri možaku pismo, v katerem pravi, da je že moralno tako biti in da njegovemu dejanju ni nikče drugi kriv kot sam.

Radio

Programi: Radio-Ljubljana:

Cetrtek, 2. oktobra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. — 13.00 Čas, borza, plošče. — 17.30 Otroška ura, ga. Gabrijelčičeva. — 18.00 Radio-orkester. Violina solo. Hawai jazz. — 19.00 Dr. Mirko Rupelj: Srbohrvaščina. — 19.30 Cyril Jeglič: Vrtnarski pomenki s prijateljico vrta. — 20.00 Pero Horn: Telesna vzgoja otrok. — 20.30 Koncert mešanega zabora pevskega društva »Ljubljanski zvon« in društvenega oktetja. — 21.30 Radio orkester. — 22.30 Čas in poročila, plošče.

Petak, 3. oktobra: — 12.00 Dnevne vesti, plošče. — 13.00 Čas, borza, plošče. — 18.00 Radio orkester: Flavita solo. Hawai jazz. — 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoččina. — 19.30 Gospodinjska ura, gdč. C. Krekova. — 20.00 Drago Ulaga: Sportna ura. — 20.30 Prenos iz Belograda — 22.30 Čas in poročila.

Drugi programi:

Petak, 3. oktobra.

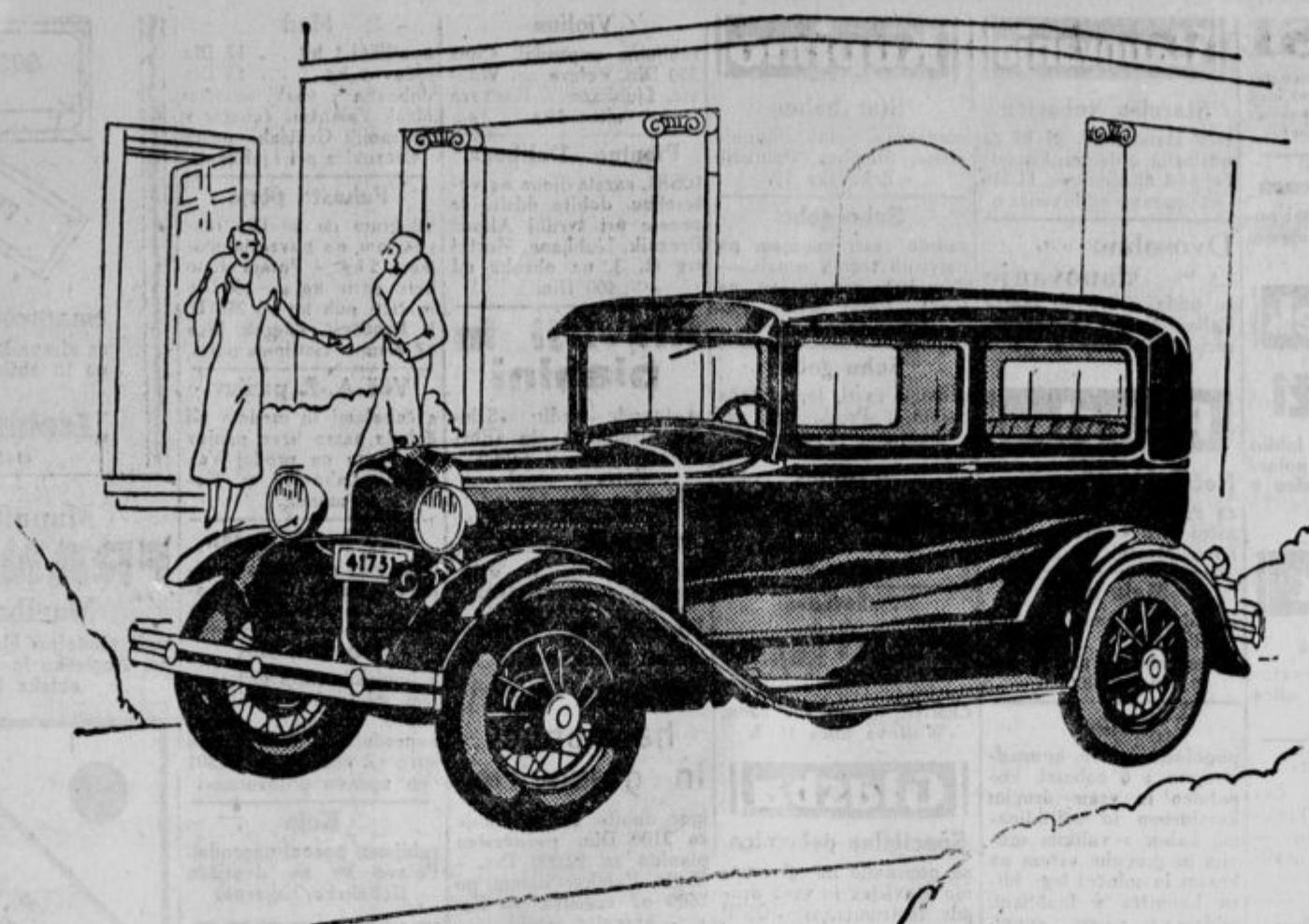
Belgrad, 20.00 Plošče — 20.30 Koncert belgrajskega kvarteta. — 21.45 200 letnica Veriglovega rojstva. — 22.45 Večerni koncert radio kvarteta. — Budapest: 17.40 Koncert orkestra. — 19.30 »Harry-Janos«, opera, nato koncert ciganškega orkestra. — Dunaj: 19.35 Koncert zabora »Donskih kozakov«. — 20.30 Koncert orkestra in solistov. — Milan: 17.00 Plošče. — 19.30 Popold. koncert zabavne glasbe. — 20.40 Simponični koncert, nato zabavna glasba. — Praga: 19.20 Koncert radio orkestra. — 21.00 Koncert godbe na pihala. — 22.20 Koncert narodne glasbe. — Langenberg: 20.30 Večerni koncert radio orkestra, nato plesna glasba. — Rim: 17.00 Koncert zabavne glasbe. — 20.35 »Bajadera«, opereta. — M. Ostrava: 16.30 Koncert komorne glasbe. — 18.35 Plošče. — 22.20 Koncert narodne glasbe. — Leipzig: 19.40 Koncert zabavne glasbe. — 21.30 Jazz orkester, nato koncert zabavne in plesne glasbe.

Phené Neal, ki je bil 29. septembra izvoljen za prvega londonskega župana.

■ tež uvozni naj se sklene mir med Anglijo in Indijo. Dvorana v londonskem zunanjem ministru, kjer se bo danes začela konferenca »pri okrogli mizi«, kjer naj bi enakopravni zastopniki Anglije in Indije uredili bodoče odnose med obema deželama. (Okroglo mizo bodo gotovo šele postavili v dvorano.)

Elegantne linije Krasne barve

Karoserija novega izboljšanega Forda je izvala splošno navdušenje vsled svoje elegantne linije in izredno lepih barv.

Zelo važna novost na tem vozlu je uporabljanje rjevarnega jekla povsod tam, kjer so se preje uporabljali ponikljani deli. Od hладица in obrobitve pokrova do prednjih in zadnjih svetilk pokrovov za hладиč in bencinskega tanka, kakor tudi pokrovov za kolesa, vse je iz te drage, nove kovine. To jeklo se drži izredno dobro ter nikoli ne izgubi svojega sijaja, tako da ostanejo svetli kovinasti deli vedno enaki, dokler uporabljate voz. Uporabite kovine je zopet dokaz za Fordov trgovski princip, nuditi kupcu vrednost, ki daleko prekaša ceno.

Preizkusite novi Ford. Prosite najbližjega Ford zastopnika za poizkusno vožnjo. Začudenji in navdušeni bodete.

Nove Fordove cene!

Phaeton	Din. 52.500—
Roadster	51.300—
Sport-Coupé	56.900—
Standard-Coupé	55.700—
Tudor	55.000—
Standard-Sedan	64.300—
Town-Sedan	69.000—
Cabriolet	68.600—

Gornje cene se razumejo za plačilo v gotovini, franko skladnišče vsakega zastopnika v Jugoslaviji, vključno peto rezervno kolo in odbijači. Izpremembra cen brez prednaznanila pridržana.

LINCOLN Fordson

FORD MOTOR COMPANY

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda
50 par. Najmanjši oglas + 5 Din. Oglasil nad
devet vrstic se računa po viši. Za odgovor znamke!
Na vprašanja brez znamke ne odgovarjam!

Službe iščejo

Kovaškega vajenca sprejme pod ugodnimi pogoji Matija Klun, Kočevje.

Dekle

izurjeno v šivanju, strojnom in ročnem vezenju želi v trgovino vezernin event. kot pomočnica živilje. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Zakonski par

brez otrok, išče službo. Mož vesč goveje živine, vajen molže in poljskih del. Žena ravno tako, tudi hišnih del. — Naslov: Zakonski par, župnišče Sp. Poljska, Pragersko.

Službodobe

Mlinarskega vajenca za valični mlin išče Ivan Rus, Grosuplje.

Iščem krojačico

perfektno in samostojno za otroško konfekcijo. Mesto stalno, pogoj zelo ugodni. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod Konfekcijo št. 11.230.

Pekovski pomočnik, samski, veren, ki bi znal ali imel vsaj veselje do šoliranja, se sprejme takoj. Kmetijsko društvo v Srednji vasi, Bohinj.

Učenec

se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga na deželo. Biti mora iz dobre hiše in z dobrimi šolskimi izobrazbo. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov: Leopold Filipič, Žetale pri Rogatcu.

Poštano dekle,

veščo kuhanja in gospodinjstva, sprejme takoj. Ponudbe pod šifro »Tako« št. 11.300 na upravo.

Čevljarski vajenec

se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Ban, čevljarski mojster, Dečno selo pri Brežicah.

Zasluzek**Zasluzi**

pri pisalni mizi lahko vsak. — Zahtevajte pojasa od Razpoljalnice v Ptaju.

Pouk

Gosli poučuje biv. učitelj konservatorija, Studentovska ulica 9/1.

Soferska šola

prva oblast, konc., Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugauto). — Tel 2236. Pouk in praktične vožnje.

Otvoritev tečajev

francosčine, nemščine, angleščine Akademsko izobraženi predavatelji. Specijalni pouk nemščine za slovenske otroke do šolske dobe (majhne skupine) Knafljeva ul. 4, pristanišče. Vpisovanje: 10–12; 18–20.

Citraška šola

se sprejme takoj v trgovino mešanega blaga na deželo. Biti mora iz dobre hiše in z dobrimi šolskimi izobrazbo. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov: Leopold Filipič, Žetale pri Rogatcu.

Poizvedbe

Odletela je papiga

Amaonka, ki sliši na ime Lorata. Prosi se, da se jo odda proti nagradi v avtogaži Stupica, Slomškova ulica 6.

Stanovanja

Starejša kuharica išče stanovanje, ki bi ga odslužila z delom. Ponudbe pod »Kuharica« 11.316 na upravo »Slovenca«.

Dvosobno

stanovanje se odda v sredini mesta Celje. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Posestva

Načrte in proračune za zgradbo izvršuje Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 3, v na obroku od 400 Din.

Malo hišo

s sadnim vrtom in nivojno proda Franc Pavlovič, Podsmreka 29, p. Dobrova pri Ljubljani.

Vilo

popolnoma novo, enonadstropno s 6 sobami, kopališko in vsem drugim komforrom in pritičklinami, kakor z velikim sadnim in grednim vrtom na krašni in solnčni legi bližu Leoniča v Ljubljani, oddam v najem, event. tudi prodam. Najemnina samo 3000 Din. Pogoje in naslov pove g. dr. Treo Luci, odvetnik v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

Razno

Ako želite kupiti na obroke obrnite se na

Kreditno zadrugo detajnih trgovcev r. z. o. z. v Ljubljani. Cigaletova ulica 1 (zraven sodnije).

Inserati

v »Slovencu« imajo največji uspeh:

Kupimo

Star baker medenino, cink, kupuje Iris, Maribor, Pobrežje - Zrkovska 10.

Suhe gobe

zadnje rasti kupujem po najvišjih tržnih cenah. — Ponudite povzročeno na tvrdko Peter Šetina, Račice, Zidan† most.

Suhe gobe sedanje rasti, lepe, plača najbolje: »Proda« d. z. o. z., Ljubljana. Prečna 6.

Avtobus

v dobrem stanju kupi-re-sen kupec. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Novem mestu.

Vsakovrstno

zlatu kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfsova ulica št. 3.

Glašba

Specijalna delavnica za popravila in uglaševanje klavirjev in vseh drugih instrumentov JOSIP BAJDE, Gospovetska 12 (v bližini Novega sveta), se priporoča.

Klavirji!

Predej kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogu prvovalstva, klavirjev.

Prodajam najceneje na najmanjše obroke z garancijo. Strokovnaško popravilo in čisto uglaševanje. — Nnjenejša izposojevalnica. — Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska cesta 2.

Razno

Parkete hrastove in parjene bukove ima stalno v zalogi A. Kanc, tvornica parketov, Menges - Slovenija.

Pohištvo

dobro ohranjenje, prodam po nizki ceni. Vrhovčeva ulica št. 12, klet.

Prodamo

Parkete

hrastove in parjene bukove ima stalno v zalogi A. Kanc, tvornica parketov, Menges - Slovenija.

Kolo

rabljeno, poceni naprodaj.

Poizvedbe se na dvorišču Učiteljske tiskarne.

Javor

lesna industrija v Logatcu, ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani v novi palati Vzajemne za-

varovalnice.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko

vedno svečno oddaja na debelo veletrgovina.

A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Violina

rabljena, naprodaj. Cena 350 Din. Poizvedbe se: Vidovič, Ljubljana 7, Knezova ulica 18 a.

Pianine »Dalibor«

(CSR), razstavljene na velesejmu, dobite odslej še ceneje pri tvrdki Alfonz Breznik, Ljubljana, Mestni trg št. 3, na obroku od 400 Din.

Klavirji in pianini

svetovnih tvrdk: »Stingl«, »Hofmann« in »Ehrbar« vedno v zalogi.

Znizane cene! Ugodne mesečne odpala!

M. ROPAS — CELJE.

Vsa popravila in uglaševanje strokovnjaka.

Ivan Kacin, Gorica, Piazza Tommaseo št. 29,

tovarna orgel, harmonijev in glasovirjev

kjer dobite že harmonije za 2100 Din, prvovalstvo piano za 12.000 Din.

Orgle Valcker-Sistem po 7500 od registra. — Zahtevajte cenik!

Prodamo

Parkete

hrastove in parjene bukove ima stalno v zalogi A. Kanc, tvornica parketov, Menges - Slovenija.

Pohištvo

dobro ohranjenje, prodam po nizki ceni. Vrhovčeva ulica št. 12, klet.

Prodamo

Parkete

hrastove in parjene bukove ima stalno v zalogi A. Kanc, tvornica parketov, Menges - Slovenija.

Kolo

rabljeno, poceni naprodaj.

Poizvedbe se na dvorišču Učiteljske tiskarne.

Javor

lesna industrija v Logatcu,

ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani v novi palati Vzajemne za-

varovalnice.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko

vedno svečno oddaja na debelo veletrgovina.

A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Med

cvetlični 1 kg . . . 17 Din
ajdov 1 kg . . . 15 Din
dobavlja v vsaki množini
Mrak Valentin, čebelar v
Notranjih Goricah, pošta
Brezovica pri Ljubljani.

Puhaso perje

kilogram po 38 Din razpoljalim po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gošte po 130 Din in čisti puš po 250 D.

L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Več A.-ž. panjev

s čebelami in medom ali čebele same brez panjev ima ceno na prodaj Val. Jakelj, Lahovič, p. Komenda.

Vino kraški teran

iz lastnih vinogradov proda

Amalija Černe, Tommaseo 29, Tmadio 47.

Bencin-motor

5 konjskih sil, s cirkularjem, mlatilnico, trosilnico, dobro ohranjen, poceni naprodaj. — Ponudbe pod šifro »Z vozom« št. 11.301 na upravo »Slovenca«.

Kolo

rabljeno, poceni naprodaj.

Poizvedbe se na dvorišču Učiteljske tiskarne.

Javor

lesna industrija v Logatcu, ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani v novi palati Vzajemne za-

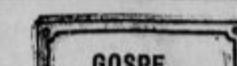
varovalnice.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko

vedno svečno oddaja na debelo veletrgovina.

A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

GOSPE
PREPOVEDAN VHOD

Vsakovrsne emaliirane plošče z napisom

za zdravnike, odvetnike, pisarne, državne in občinske urade, hotelle itd. najceneje izdejue

„Zephir“ d. d. - Subotica

tovarna peči in emajla